

Ekonomsko-socialni svet o plačni politiki

Sindikati in GZS še na dveh bregovih

Na zahtevo ZSSS in Pergama je ekonomsko-socialni svet (ESS) to sredo obravnaval predlog novih modelov plač. Prvega sta leta 2001 skupaj pripravili strokovni skupini ZSSS in Združenja delodajalcev Slovenije (ZDS), drugega pa je kasneje izdelal Pergam. Razpravo na ESS sta obe sindikalni centrali zahtevali zaradi nepriljubljenosti GZS in tudi delodajalskih združenj, da bi predlagane nove modele upoštevali pri pogajanjih o spremembah kolektivnih pogodb.

Brane Mišič je predlog uveljavitve novega plačnega modela najprej utemeljeval s porušeni razmerjem med izhodiščnimi plačami, še vedno zapisanimi v kolektivnih pogodbah, in dejanskimi izplačili. Ob uvedbi izhodiščnih plač leta 1990 so le-te znašale v povprečju 57 odstotkov izplačil, sedaj pa znašajo še dobrih 28 odstotkov. Ko smo leta 1995 uvedli minimalno plačo, je bila za 3000 tolarjev večja od izhodiščne plače za prvi tarifni razred, sedaj pa je večja skoraj za 35.000 tolarjev.

Drugi razlog za spremembo plačnega modela je v načinu usklajevanja plač z rastjo življenjskih stroškov. Ker vse plače eskalirajo v enakem odstotku, se kupna moč najnižjih plač zmanjšuje. Uradni podatki

pa kažejo, da visoke plače rastejo hitreje kot nizke. Osnovna plača pomeni ceno dela. V njej niso samo stroški gole reprodukcije delovne sile, ampak tudi kritje civilizacijskih pridobitev.

Osnovni problem, ki onemogoča uvajanje novega plačnega modela, je po Mišičevih besedah želja dela delodajalcev po ohranitvi centraliziranega plačnega modela.

Miro Sotlar je v imenu GZS in ZDS dejal, da sedanji plačni model zagotavlja kakovostno podlago za stimulatívno delitev plač. Še posebej naj bi omogočal oblikovanje plač v povezavi z rezultati dela delavca in poslovnimi rezultati podjetij.

Povedal je še, da je kot predstavnik GZS podpisal izjavo o nadaljevanju dvostranskih pogajanj, pravnem usklajevanju panožnih kolektivnih pogodb in prenovi splošne kolektivne pogodbe.

Čeprav GZS in ZDS ne sprejemata modela plače politike, kot ga predlaga ZSSS (in tudi predloga Pergama), nista proti vsaki prenovi plačne politike. Sprejemata vse, kar je zapisano v parafiranem socialnem sporazumu. Nasprotovala pa bosta vsakemu predlogu, ki bi pomenil povečanje plač brez povezanosti z rezultati dela in poslovanja. Uveljavitev cene dela namesto izhodiščne

plače, ki nima podlage v nobenem sprejetem dokumentu, bi plače povečala najmanj za deset odstotkov. Nasilna sprememba plačnega modela bi po Sotlarju v podjetjih povzročila socialni nemir.

V razpravo je posegel tudi Dušan Semolič, ki mu je Miha Grah na začetku seje predal predsedovanje. Cena dela je zapisana v številnih evropskih listinah, tudi Evropski socialni listini, in je zato povsem ustrezen termin tudi za Slovenijo.

Menil je tudi, da ne smejo biti merila za delavske plače bistveno drugačna kot za menedžerske. Plače po kolektivni pogodbi v lesarstvu so zelo nizke, in čeprav podjetja večinoma niso uspešna, so plače po individualnih pogodbah nadpovprečne. Za trgovino je dejal, da so se v zadnjih letih dobički povečali za 300 odstotkov, plače zaposlenih pa le za 51 odstotkov. Usklajevanja plač z rastjo življenjskih stroškov (eskalacija) po Semoliču ne prispeva k rasti plač.

Razprava je pokazala, da so razlike v pogledih med GZS in ZDS na eni strani ter ZSSS in Pergamom na drugi strani zelo velike. Minister za delo Vlado Dimovski je zato menil, da je novi sistem mogoče uvajati le postopno.

Sotlar je sprva zavračal nadaljevanje razprave in menil, da naj bi začetni premik pri novem plačnem modelu dosegli z zakonom o minimalni plači. Kasneje je le prevladalo mnenje, da je treba razpravo nadaljevati o vseh odprtih vprašanjih.

Mogoče bi led lahko razbili pogajalci v dejavnostih, če bi prišli do podobnih rešitev, kot so se zanje že dogovorili za kemijo.

F. K.

Socialni sporazum parafiran

Socialni partnerji so ta torek zaključili pogajanja o socialnem sporazumu, ki naj bi zagotavljal socialno ravnovesje do konca leta 2005. To je drugi tovrstni akt (prvega so podpisali leta 1994), s katerim so se vlada, delodajalci in sindikati dogovorili o temeljnih smereh razvoja v prihodnjem obdobju.

Socialni partnerji soglašajo, da je temeljni cilj razvoja povečanje blaginje vseh prebivalcev Slovenije. To bi dosegli z uravnoteženjem gospodarskega in socialnega

razvoja, varovanjem okolja in izboljševanjem pravne varnosti.

Po mnenju Dušana Semoliča je zelo dobro, da bo sporazum podpisan pred vstopom v Evropsko unijo, ko se bodo mnoga podjetja znašla v težkem položaju.

Mnenja o tem, kaj je za koga v sporazumu pomembnejše, so različna. Semolič je za ZSSS na prvo mesto postavil to, da bosta zdravstvena in davčna reforma lahko opravljeni le s soglasjem socialnih partnerjev. Pri zdravstvenem zavarovanju naj

bi se povečala solidarnost, zaradi česar bo obvezno zdravstveno zavarovanje krilo nekaj pravic, ki jih je dosedaj krilo prostovoljno zavarovanje. Že prihodnje leto naj bi bile odpravnine neobdavčene. Postopno naj bi se zmanjševale obremenitve najnižjih plač, povečevale pa obremenitve nepremičnin.

O pristopu ZSSS k parafiranemu socialnemu sporazumu bo predsedstvo Zveze odločalo 18. aprila. Slavnostni podpis je predviden za 22. april ob 12. uri.

Pogovor z novo izvršno sekretarko Lučko Böhmm

»Slovenija je ostala socialna država in za to ima velike zasluge tudi ZSSS«

Nedavno imenovana izvršna sekretarka Lučka Böhmm se je s sindikati srečala pred dvema desetletjema, kot mlada študentka sociologije. Najprej je bila štipendistka potem pa še pripravnica na takratni Zvezi sindikatov Slovenije. »Prišla sem v imenitno ekipo strokovnih sodelavcev in postala sindikalna strokovno-politična delavka« pravi in dodaja, da se je vsega naučila s prakso. Že od začetka se je strokovno ukvarjala s socialnimi zavarovanji in leta 1990 postala svetovalka, zadnja leta pa že samostojna svetovalka na ZSSS. »Ljudje so me dobro sprejeli, sama pa sem začela spoštovati delo sindikalnih zaupnikov, ki morajo pri delu za sindikat pokazati veliko poguma in se včasih znati obraniti prikrite diskriminacije ali celo odkritega šikaniranja.«

Ravno diskriminacija je eno področij, s katerim se ukvarjate v okviru odbora za enake možnosti, ki mu od nedavnega tudi predsedujete. Kaj bo odbor še naredil za enake možnosti?

Böhmm: Sama sem na tem področju še začetrnica. Odbor pa pri predsedstvu ZSSS deluje že od leta 2001. Odigral je pomembno vlogo pri pogajanjih za novi zakon o delovnih razmerjih. Pogajalcem ZSSS je predlagal nekaj določil, ki preprečujejo posredno diskriminacijo. Letos smo si članice odbora zadale ambiciozen program, med drugim bomo junija pripravile posvet, na katerem bomo sindikalistom pripravile podlage za prepoznavanje in preprečevanje raznih oblik diskriminacije. Diskriminacija se namreč lahko skriva za postopki, ki navidez oba spola postavljajo v enak položaj, v praksi pa ponavadi v neugoden položaj rinejo ženske. Odločile smo se, da posvet naravnamo tako, da bo izhajal iz prakse in iz konkretnih primerov.

Böhmm: Vabim vse delavke, ki so na lastni koži občutile kakšno od oblik posredne ali celo neposredne diskriminacije, naj ne molčijo, ampak svojo zgodbo na kratko opišejo in nam jo čim prej (lahko anonimno, ali za zahtevo, naj ne objavimo imena in naslova) pošljejo na naslov: Odbor za enake možnosti, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana. Jamčim, da vaših podatkov brez vašega izrecnega pisnega soglasja ne bo izvedel nihče!

Pišite nam, na kakšne načine ste bile kot ženske ali matere v slabšem položaju:

- ob iskanju zaposlitve in sklenitvi delovnega razmerja,
- ob poklicnem napredovanju v času zaposlitve in
- ob morebitnem prenehanju delovnega razmerja.

Vaše pričevanje nam bo na junijskem posvetu v pomoč pri pripravi sindikalne strategije za boj proti diskriminaciji na delovnem mestu.

Pri svojem delu se prav gotovo srečujete vedno bolj tudi z evropskimi zahtevami. Kako posega Evropa v naše socialne pravice?

Böhmm: S članstvom Slovenije v Evropski uniji dobiva sindikalno delo novo dimenzijo. Sindikalisti spoznavamo, da članstvo ZSSS v Evropski sindikalni konfederaciji prinaša prej nedostopne informacije. Sindikalni kolegi iz držav članic pa nas prepričujejo, da so nemalokrat celo hitreje uveljavili svoje zahteve na nacionalnem nivoju, ko so s pomočjo Evropske sindikalne konfederacije poskrbeli za delavcu prijazne direktive Evropske unije.

Imamo z evropsko direktivo okvirno usklajen zakon o zdravju in varstvu pri delu. Na njegovi podlagi so slovenski delodajalci pripravili izjave o varnosti in ocene tveganja. Kakšne pa so razmere v praksi, so zaposleni dovolj dobro seznanjeni z njimi?

Böhmm: Leta 1989 je v Evropi nastala okvirna direktiva o dvigu ravni varnosti in zdravja delavcev pri delu. Desetletje kasneje je bil tudi pri nas sprejet zakon, ki je z njo usklajen in je vpeljal tudi obvezne volitve delavskih predstavnikov za varnost pri delu. V zasebnem sektorju so to predvsem sveti delavcev, v javnem

sektorju pa delavski zaupniki za varnost in zdravje pri delu. Inšpektorji za delo so lani pri preverjanju ustreznosti ocen tveganja, ki so jih delodajalci pripravili leta 2001, med drugim preverjali tudi, ali so bili delavski predstavniki vključeni v njihovo nastajanje. Pregled je pokazal, da generalni direktorji, ki so te izjave podpisovali in s tem sprejeli kazensko odgovornost za njihovo izvajanje, v glavnem dobro poznajo njihovo vsebino. Inšpektorji pa so ugotovili tudi, da so bili slovenski delavski predstavniki v te postopke zadovoljivo vključeni.

V ZSSS ugotavljamo, da to ni vedno dovolj, kajti tudi evropske izkušnje kažejo, da lahko interese delavcev po varnem delu njihovi predstavniki res učinkovito zastopajo le, če so za to posebej usposobljeni. Prav zato bomo v ZSSS za naše člane takšna usposabljanja tudi organizirali.

Slovenski seznam poklicnih bolezni je zastarel. Kdo je za to kriv?

Böhmm: Slovenski seznam štiridesetih poklicnih bolezni iz leta 1983 je zastarel. Na njem so še bolezni, ki niso več aktual-

ne, manjka pa na desetine tistih, ki jih v drugih državah že priznavajo kot poklicne. Da bi bilo še slabše, je po letu 1990 slovenski register poklicnih bolezni razpadel in od takrat zato mnogim slovenskim delavcem po krivici ni bila priznana poklicna bolezen in s tem višja raven pravic. Postopki priznavanja poklicne bolezni so urejeni zgolj za bolezni, ki jih povzroča azbest. Pripraviti sodoben seznam ne bi smelo biti pretežko. Priporočilne sezname sta namreč izdelali tako Mednarodna organizacija za delo kot EU. Pojasnil, zakaj odgovorni ministri za delo in zdravje še nista pripravili novega seznama, je veliko, sama pa po vseh teh letih sindikalnih opozarjanj (zadnje opozorilo je prišlo z letošnjega kongresa Stupisa) mislim, da pa sta prava razloga lahko le dva: ali novega seznama preprosto nočejo ali ne znajo narediti. Morda bo kaj bolje, ko se bomo pridružili EU.

Napovedana je reforma zdravstvenega zavarovanja. Kaj nam obeta in kje ZSSS svetuje previdnost?

Böhmm: Minister za zdravje Dušan Keber je svojo vizijo zdravstvene reforme ustno že predstavil na ekonomsko-socialnem svetu in na skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovan-

vanje Slovenije. Ni napovedal črtanja sedanjih pravic delavcev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ampak ukinitve dodatnega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, ki sedaj temelji na vzajemnosti, in racionalizacijo zdravstva. Sindikati se načelno s tako reformo lahko samo strinjamo, ne želimo pa kasnejših presenečenj, zato je ekonomsko-socialni svet na predlog ZSSS tudi zahteval, da načrtovano reformo minister tudi zapiše in jo predstavi v tako imenovani beli knjigi, s čimer postane ta bolj zavezujoča. V že usklajenem poglavju predlaganega socialnega sporazuma je ZSSS uveljavila še svojo zahtevo, da bo črtanje pravic iz obveznega zavarovanja možno le, če bodo soglašali socialni partnerji, in si s tem zagotovila možnost vplivanja nanjo.

Letos se začne tudi reforma invalidskega zavarovanja. Kakšna je?

Böhm: Invalidnost se od prvega januarja letos nič več ne ugotavlja zgolj glede na delovno mesto, na katerem delavec dela, ampak glede na poklic, za katerega je usposobljen. Starim delovnim invalidom zakon jamči ohranitev vseh že pridobljenih pravic, toda delavcem, ki bodo postali delovni invalidi od letos naprej, bodo pravice in denarna nadomestila plače odmerjena že po novem, kar bo praviloma povsem drugače kot doslej. Višina nadomestil bo namreč odvisna od prizadevanja delovnega invalida, da kljub invalidnosti poklicno napreduje. Kdor bo aktiven, bo tako dobil več. Kdor se ne bo maral truditi, bo izgubljal denar. Bojim pa se tistega dela reforme invalidskega zavarovanja, ki šele prihaja, najkasneje s 1. januarjem 2004. Od takrat bodo delodajalci nove delovne invalide smeli odpustiti, če bodo dokazali, da zanje nimajo dela. Bojim se, da bo postalo več brezposelnih kot prejšnja leta, ko so brez službe ostali le tisti, katerih firma je šla v stečaj. Država je sicer obljubila, da bo odpuščenim delovnim invalidom učinkovito pomagala iskati novo delo, zaenkrat pa ne vidim nobenih dokazov, da se resno pripravlja na to.

ZSSS je v veliki meri sooblikovala novi pokojninski sistem. Bi po treh letih

njegovega delovanja lahko rekli, da je dober?

Böhm: Pokojninska reforma je bila nujna. ZSSS si je zastavila nalogo, da mora biti pravičnejša do delavcev od sprva predlagane reforme. V dolgih in stresnih pogajanjih nam je uspelo iz nje spraviti za delavce najbolj neugodne in nepravične rešitve. Uspelo nam je še podaljšati prehodna obdobja in v sistem vnesti bonuse poleg malusov, ki jih je sprva predlagala vlada. Kdor bo torej prostovoljno podaljšal svojo pokojninsko dobo, bo zato deležen lepše pokojnine. Pri čisti delovni dobi, tudi zaradi pogajalskih zahtev ZSSS, malusov sploh ne bo. Veseli me, da doslej še nihče ni predlagal, da bi se spremenil kakšen člen zakona, ki smo ga predlagali v ZSSS. Torej so ta določila prestala preizkus časa.

Učinki reforme pa se seveda že kažejo. Zaved za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije je lani prvič po dolgih letih posloval brez rdečih števil, povprečna upokojitvena starost pa vsako leto narašča za nekaj mesecev. Obnašanje ljudi se torej spreminja, saj so začeli kombinirati in se posvetovati s strokovnjaki, kdaj bi bil zanje najugodnejši čas upokojitve, saj je reforma ukinila obvezno upokojevanje. Kdor ve, kako težko je doseči, da bi se ljudje prostovoljno odločili podaljšati svojo pokojninsko dobo, mora priznati, da ta reforma učinkuje. Torej ne potrebujemo dodatne reforme, kot to zahtevajo nekateri politiki.

Mnogo hude krvi je v javnosti zaslediti zaradi usklajevanja pokojnin. Kje je tukaj problem?

Böhm: Moram jasno poudariti, da metoda usklajevanja pokojnin ni bila vključena v dogovor o pokojninski reformi, ki ga je z vlado podpisala ZSSS. O njej so se z vlado pogajale upokojevske organizacije in politične stranke. Prav način usklajevanja pokojnin pa močno vpliva na višino potrebnega denarja za pokojnine, zato ni čudno, da se je v zadnjih treh letih nekajkrat spremenil prav člen, ki ga določa. Učinki teh sprememb pa so bili za marsikoga pravo presenečenje. Pokojnine se danes nič več ne usklajujejo glede na raven plač in pokojnin v posameznem mesecu, ampak glede na povprečne plače in pokojnin v daljših ob-

dobjih. To pa je pa nekaj povsem drugega, kajti pokojnine se v preteklosti nikoli niso zniževale, povprečne plače pa so se. Daljša obdobja v metodi usklajevanja pokojnin naj bi torej odpravila vpliv takšnih nihanj plač na višino pokojnin. Upokojenci težko razumejo, da se tudi plače ne povečujejo več tako pogosto kot nekdanj. Ko smo na upravnem odboru ZPIZ razpravljali, zakaj je od zadnje uskladitve preteklo toliko časa, smo ugotovili, da se vsem med nami tudi plača ni dvignila več kot leto dni. V javnosti pa nastaja veliko nesporazumov in nekateri so celo začeli dvomiti o pravilnosti podatkov, ki jih je posredoval statistični zavod o višini povprečne plače. Jaz jim zaupam.

Ali drži, da je naša država postala po osamosvojitvi manj socialna?

Böhm: Slovenija prav gotovo je socialna država. Imamo namreč odličen sistem socialnih zavarovanj. Bolj ko spoznavam sisteme drugih držav, bolj mi je jasno, da so naši predhodniki vzpostavili dober sistem socialnih zavarovanj in socialne varnosti nasploh. Zasnivali so ga v 70-tih in 80-tih letih prejšnjega stoletja (v času sisov) in kljub reformam v zadnjem desetletju se je njegovo jedro ohranilo in Slovencem tudi v najbolj kriznih letih zagotavljalo spodobno socialno varnost.

Glavne reforme so nastajale v času Demosove vlade in takrat je bilo rečeno, da je bil prejšnji sistem egalitarističen in da so pravice dane vsakomur, ne glede na to, ali se zanje kaj potruji ali ne. Vneseni elementi so tako terjali od posameznika bolj odgovorno obnašanje, pravic pa niso črtali. Takšna sprememba se je zgodila recimo v aktivni politiki zaposlovanja, ko mora tisti, ki je prijavljen na zavodu za zaposlovanje in iz tega naslova prejema pravice, aktivno iskati zaposlitev, se udeleževati izobraževanj, se javljati in podobno ter to tudi dokazati, da bi te pravice obdržal.

Trdim pa, da smo za ohranitev visoke ravni socialnega zavarovanja zaslužni tudi slovenski sindikati. Za ZSSS vem, da smo se aktivno vključevali v vsako razpravo o reformah in s svojimi opozorili, predlogi in zahtevami pripomogli k ohranitvi marsikatere pravice.

Mojca Matoz

ZSSS pozdravlja podpis pristopne pogodbe

ZSSS pozdravlja podpis pristopne pogodbe za članstvo Slovenije v Evropski uniji. Prepričani smo, da mora naša država polnopravno članstvo izkoristiti za nov gospodarski zagon, s katerim naj bi v prihodnjih letih bistveno zmanjšali zaostanek Slovenije za najrazvitejšimi državami Evropske unije, povečali zaposlenost in delavske plače približali plačam najboljše plačanih delavcev v teh državah.

V ZSSS opozarjamo, da bo po vstopu Slovenije v Evropsko unijo v nekaterih podjetjih in gospodarskih panogah lahko prišlo do od-

puščanja delavcev, poskusov zniževanja plač pod krinko večje konkurenčnosti in zmanjševanja pravic delavcev. Prepričani smo, da je edina prava pot za reševanje teh problemov socialni dialog med sindikati, delodajalci in vlado.

Poudarjamo, da članstvo Slovenije v Evropski uniji za ZSSS ni cilj, ampak sredstvo za izboljšanje delovnih in življenjskih razmer delavcev, njihovih družin in vseh prebivalcev Slovenije.

Mag. Dušan Semolič,
predsednik ZSSS

Državni svet za omejitev obratovanja trgovin ob nedeljah

Državni svet je na seji to sredo sklenil podpreti predlog sprememb zakona o trgovini, kot ga je v državni zbor vložil poslanec Janez Drobnič. Svetniki so menili, da je Syndikat delavcev trgovine Slovenije, ki podpira Drobničev predlog, dokazal, da je javni interes za omejevanje obratovanja trgovin ob nedeljah utemeljen.

Slavnostna seja Sindikata KNG**»Nismo pripravljene vsega potrpeti«**

Na slavnostni seji Sindikata KNG prejšnjo soboto v Fiesi so podelili priznanja in plakate zaslužnim zaupnikom in organizacijam. Ob tej priložnosti je predsednik sindikata Janez Justin govoril zlasti o prizadevanjih sindikata za podpis novih kolektivnih pogodb. Igralec Gregor Čušin je udeležence razvedril z monokomedijo Hagada.

Program slavnostne seje je povezoval Marjan Barl, sekretar KNG. Po Internacionali je Janez Justin povabil, naj spregovori udeležencem.

Justin je uvodoma dejal, da posamezniki v sindikalno delo vlagajo veliko truda in si zanj zaslužijo tudi ustrezna priznanja. Nadaljeval je z ugotovitvijo, da so pogajalci sindikata skupaj s predstavniki delodajalcev dvakrat končali naporena pogajanja. Obakrat pa so se delodajalci premislili in niso hoteli podpisati novih kolektivnih pogodb. Podpisa pa niso zavrnil pogajalci, ampak ljudje iz vrha GZS.

«Prišel je čas, ko moramo na glas povedati, da ne bomo za blagor tega, da smo zaposleni, pripravljene vsega potrpeti. Vsakodnevno smo priča pritiskom lastnikov in menedžerjev, ki pozabljajo na tiste, ki tudi ustvarjajo dobiček. Plaćanim po kolektivnih pogodbah priznavajo sramotno nizko ceno dela. Le socialno tržno gospodarstvo omogoča napredek.

Tudi država si prizadeva za varčevanje pri plaćah, kot da so glavni generator inflacije. Zakaj hoćeje varčevati pri tistih, ki nimajo ničesar? V Evropo hoćemo ponosno in pokončno in to bomo ob prvem maju tudi glasno povedali,» je zaključil Justin.

V nadaljevanju sta Justin in Barl podelila plakete in priznanja Sindikata KNG. Za letošnje leto so jih prejeli:

- Sindikat družbe Kristal Maribor, Selnica ob Dravi (dosegel je mehko varianto pri odpušćanju presežnih delavcev),
- Slavica Černelić, predsednica sindikata družbe Veplast Velenje (prizadevala si je za boljše gnotni in socialni položaj članov),
- Rajko Rorić, predsednik sindikata družbe Sinet Hrastnik (za strokoven dialog z vodstvom podjetja),

Prejemniki odličij na skupinski fotografiji s predsednikom Janezom Justinom.

Na slavnostni seji Sindikata KNG je bilo več kot 70 udeležencev. Pridružili so se jim tudi Dušan Semolić in Danilo Vedlin ter Martin Debelak, sekretar združenja za nekovine pri GZS.

- Bern Jurečić, predsednik sindikalne podružnice Biokemija, Krka Novo mesto (za analitično in konstruktivno sodelovanje v sindikatu in svetu delavcev),
- Stane Valentar, član izvršnega odbora predsedstva Sindikata KNG Save Goodyear (za skrb za delavce, zaradi katere je vzor mlajšim kolegom),
- Andrej Mavri, predsednik sindikata družbe TIM Laško (za aktivnosti ob ugotavljanju presežnih delavcev in organiziranje rekreacije),
- Tomislav Hozjan, sindikalni zaupnik v Iliriji iz Lendave (za krepitev samostojnosti in učinkovitosti sindikata),
- Cilka Grubelnik, predsednica sindikata v druž-

bi Agroruše iz Ruš (za prizadevanje za ohranitev čim več delovnih mest),

- Marjan Slatnar, predsednik sindikata v Heliosu, Kemični tovarni Domžale (za dolgoletno vodenje sindikata, zvest mu je bil vse do upokojitve).

Po uspešni predstavi monokomedije Hagada je Dušan Semolić Sindikatu KNG izrekel priznanje za aktivnosti po kratkem stiku z gospodarsko zbornico. «Pred zgradbo gospodarske zbornice smo zagrozili s stavko in delodajalce prisilili, da bodo spet sedli za pogajalsko mizo,» je dejal.

F. K.

Družba IUV odpušća delavce

Prejšnji teden je uprava družbe Industrija usnja Vrhnika (IUV) sindikatu podjetja in svetu delavcev posredovala Pisno obvestilo o nameravani odpovedi pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov. Za tak korak so se odločili po velikih težavah, ki so jih spremljale že nekaj let in se jih, kot smo že poročali v našem časopisu, niso pravočasno in sistematično lotili. Zaradi slabe organiziranosti dela, nesorazmerja med zaposlenimi v proizvodnem

in neproizvodnem delu ter težav na trgu so vse bolj tonili v izgube in se zatekali k časnim rešitvam, ki niso obrodila sadov. Očitno se je novi direktor **Janez Dokl** s svojo ekipo spet lotil drastičnega projekta organizacijskega in kadrovskega prestrukturiranja podjetja. Toda vsem zaposlenim ta ne prinaša nič dobrega, saj naj bi po predvidevanjih **Jureta Gradiška**, predsednika sindikata, ostala po tej sanaciji zaposlena le še kakšna polovica, od sedaj 1083 delavcev.

Odpušćanje delavcev bo zaradi finanćnih težav družbe potekalo v dveh fazah. V prvi naj bi delo izgubilo 207 delavcev, ki pa imajo po zakonu pravico do 30- do 150-dnevnega odpovednega roka. Delavci, ki jim bo odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov, bodo do izteka odpovednega roka prejeli zakonsko določena stoddostna nadomestila plaće. S tem pa se bo vsaj zmanjšala negotovost za nekatere delavce iz obratov, na Vrhniki in v Šmartnem pri Litiji, ki so že dolgo na čakalju. Trenutno jih je doma 80 in prejema nadomestilo za plaćo. 45-tim iz lani zaprtega obrata krzmarne teće odpovedni rok, deset pa jih je na rednem letnem

S tiskovne konference ZSSS

Temelj so kolektivne pogodbe dejavnosti

Na redni novinarski konferenci ZSSS so poleg Dušana Semoliča govorili tudi predstavniki sindikatov dejavnosti. Enotno so menili, da je podpis izjave o nadaljevanju pogajanj odstranil prepad, ki je že več mesecev onemogočal pogajanja v dejavnostih.

Uvodoma je predsednik ZSSS **Dušan Semolič** povedal, da je blokada pogajanj na panožni ravni trajala zelo dolgo zato, ker so delodajalci z mnogimi izgovori preprečevali njihovo nadaljevanje. Izpostavil je tri točke, ključne za nadaljevanje pogajanj na panožnih ravneh. Prva je dogovor o politiki plač. Po njegovih besedah so se socialni partnerji že leta 1999 dogovorili, da bodo s pogajanjem rešili nesorazmerja, povezana z minimalno plačo, ki so naravnost absurdna, saj je minimalna plača, ki znaša 103.643 tolarjev, zdaj bistveno višja od izhodiščne plače prvega tarifnega razreda po splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo, ki znaša le 68.964 tolarjev. Prav zato po Semoličevih besedah prihaja do uravnilovke, ki ni združljiva niti z ekonomsko niti s socialno logiko. Dogovorjene eskalacije so povzročile predvsem rast že tako visokih plač, čeprav si je sindikat vseskozi prizadeval, da bi se večale predvsem nižje. Velike anomalije v plačni politiki se lahko rešijo le s čimprejšnjim dogovorom o takšni politiki plač za obdobje do leta 2004, ki bi socialnim partnerjem na panožnih ravneh omogočila dvigovanje plač tudi s povečevanjem absolutnih zneskov.

Drugi sklop razlogov, ki napeljujejo na nujna kolektivna pogajanja na področju dejavnosti, je po Semoličevih besedah zakon o delovnih razmerjih. Ta zahteva določene posebnosti na področju delavskih pravic, ki se lahko zgodijo samo preko panožnih kolektivnih pogodb. V tem zakonu je kar šestnajst členov, ki napeljujejo na kolektivna pogajanja in spremembe, ki naj jih to prinaša.

Zadnji sklop razlogov za kolektivna pogajanja je tarifni del kolektivnih pogodb. V mnogih dejavnostih dobički nesporno rastejo, hitreje od delavskih pa rastejo plače po individualnih pogodbah. Iz vsega tega nastajajo konflikti. Če se odpravi tarifni del panožnih kolektivnih pogodb, po Semoličevem mnenju lahko dobijo delodajalci prevelika pooblastila za določanje cene dela v podjetjih, kot se to dogaja v Ameriki. Ame-

riški liberalni model urejanja odnosov med delodajalci in delojemalci namreč pelje v socialni dumping. Kolektivne pogodbe dejavnosti morajo torej biti sklenjene tudi zato, da ne bi bile le podjetniške pogodbe. V podjetniških pogodbah so praviloma določene prenizke plače in druge pravice, pomembne za delavce, saj imajo na podjetniški ravni sindikati premalo pogajalske moči. To je pomembno tudi zaradi tega, ker imajo vse več podjetij v Sloveniji v lasti tujci, ki dobiček, namesto da bi ga izplačali delno delavcem, odnesejo v tujino. Socialno partnerstvo je tako v Sloveniji potrebno tudi zaradi vstopa v Evropsko unijo in pomembno je, da so med slovenskimi delavci in delodajalci dobri odnosi ter da pogajanja med njimi nemoteno in stalno tečejo, je zaključil Semolič.

Koordinator industrijskih sindikatov pri ZSSS **Jovo Labanac** je povedal, da pobude industrijskih sindikatov za socialni dialog v preteklosti niso vedno obrodile sadov. Soduj iz bilo dno dogajanje v pogajanjih za kemijo. Zaradi tega so vsi industrijski sindikati odločno zahtevali takojšnja pogajanja o kolektivnih pogodbah svojih dejavnosti. Po Labančevih besedah se v samih družbah dogaja največ kršitev, ki se neposredno poznajo v žepih delavcev. Povedal je še, da so se predstavniki različnih evropskih panožnih sindikatov nedavno srečali na posvetu v Budimpešti in ugotovili, da naj bi bile kolektivne pogodbe dejavnosti temelj urejanja odnosov med delodajalci in delojemalci. V imenu industrijskih sindikatov je Labanac tudi pozdravil nadaljevanje pogajanj in izrazil prepričanje, da izjave o tem delodajalci niso podpisali s figo v žepu, kajti sindikati dejavnosti že imajo priprav-

ljene aktivnosti za stopnjevanje pritiska kot edine oblike sindikalnega boja, če se pogajanja ne bi kmalu začela.

Po besedah **Toneta Rozmana**, generalnega sekretarja Stupisa, je podpis izjave o nadaljevanju pogajanj prav gotovo posledica nekaterih aktivnosti sindikata. Podpis dopoljenih kolektivnih pogodb dejavnosti je po njegovih besedah pomemben, ker strokovne analize zakona o delovnih razmerjih kažejo, da mnoga področja ostajajo nedorečena. Po njegovem mnenju se pravice delavcev krčijo, kapital pa se ponekod že odliva v tujino. Tudi domači delodajalci niso najbolj prijazni do delavcev, njihovo vztrajanje pri samo-

Tone Rozman, Dušan Semolič in Jovo Labanac so menili, da je pogajalska moč sindikatov v podjetjih premajhna.

zadostnosti podjetniških kolektivnih pogodb pa ima za posledico vse večje izkoriščanje delavcev. Sindikalisti na lokalni ravni so bolj ranljivi, delodajalci si tudi ne pomišljajo uporabiti raznih pritisikov nanje.

Svoje izkušnje s kolektivnimi pogajanjimi v dejavnostih in zastoje ob tem sta predstavila še sekretar sindikata gradbenih delavcev **Jernej Jeršan** in predsednik sindikata kovinske in elektroindustrije **Drago Gajzer**. Oba sta se strinjala z nujnostjo nadaljevanja kolektivnih pogajanj v dejavnostih.

Obveščanje javnosti o pomembnih dogodkih in problemih na področju socialnega sporazumevanja in dogovarjanja bo odslej stalnica delovanja ZSSS, je Dušan Semolič menil ob koncu novinarske konference.

Mojca Matoz

doпустu. V Šmartnem dela le še 53 delavcev, na delo v obrat na Vrhniki pa jih od tam vozijo kar 129. O morebitnem zaprtju obrata v Šmartnem se sicer že dolgo potihlo ugiba, vendar mora o tem vprašanju razpravljati še nadzorni svet podjetja. Ta po naših informacijah tega še ni storil. Je pa tak scenarij zelo verjeten, saj je IUUV pred štirimi leti že zaprl obrat v Šoštanju.

Vodstvo IUUV pričakuje, da bo prestrukturiranje podjetja končano do sredine prihodnjega leta, takrat pa bo izvedena tudi druga faza odpuščanja zaposlenih in posodabljanje procesov, med njimi tudi informacijskega sistema. Jure Gradišek meni, da tak rok ne bo tako eno-

stavno doseči, saj bo sanacija draga. Nekaj bo zanj sicer primaknila tudi država, ki je še vedno večinska lastnica podjetja, vendar bo najbrž ta denar uporabljen le za odpuščanje presežnih delavcev. O ukrepih prestrukturiranja uprava delavce sproti obvešča, saj jih po zakonu tudi mora, vendar sindikat ni sodeloval v nobeni od faz odločanja za sanacijske ukrepe. Kot nam je povedal **Dušan Bajde**, sekretar območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije za Ljubljano in okolico, se bodo najkasneje do konca meseca sestali uprava, sindikati in svet delavcev in se poskušali dogovoriti za kar najmanj bolečo izvedbo sanacije. Na tem

srečanju naj bi se po besedah Jureta Gradiška dogovorili tudi o dokončnih spiskih odpuščenih delavcev, pri čemer bo sindikat zahteval strogo upoštevanje zakona o delovnih razmerjih, ki jasno določa zaščitene kategorije delavcev in kriterije za odpuščanja. Gradišek pričakuje, da bodo postopki še dolgi in da se bo program prestrukturiranja lahko zares začel izvajati šele v sredini maja.

Kaj se bo zgodilo z za zdaj še zaposlenimi v panogi, ki je v vsej Sloveniji v krizi in ji niti svetovni trendi ne kažejo najbolje, pa bo pokazal čas.

Mojca Matoz

Izredna seja republiškega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Sindikat ne bo izdal članstva

Franci Lavrač, predsednik Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS), je uvodoma pozdravil vse udeležence, med katerimi je bil tudi Jože Kovač, sekretar združenja trgovine pri GZS. Pojasnil je tudi, da bivši sekretar Sandi Bartol kot strokovni sodelavec še sodeluje pri vodenju projekta o obratovalnem času.

Franci Lavrač je med drugim dejal, da so bila zadnja pogajanja pri ministrici za gospodarstvo prava katastrofa.

Člani republiškega odbora so soglasno zavrnili pogajanja o dodatkih v zameno za opustitev referendumu.

Lavrač je na kratko poročal o dogajanjih v zadnjih dneh. Za sestanek pri ministrici za gospodarstvo Tei Petrin je dejal, da je bil katastrofa. Delodajalci za pogovor o morebitnem zvišanju dodatka za nedeljsko delo sploh niso imeli pogajalskih izhodišč. Kot pogoj za nadaljevanje pogajanj o dodatkih so zahtevali, naj SDTS odstopi od pobude za referendum. Matjaž Logar, državni sekretar z ministrstva za gospodarstvo, je zato predstavnike delodajalcev in sindikatov pozval, naj do ponedeljka, 14. aprila, pripravijo svoja pogajalska izhodišča. Vprašal je tudi, ali bi SDTS pristal na 75-odstotni dodatek za nedeljsko delo. Čeprav Lavrač svojega izvajanja še ni končal, so člani republiškega odbora glasno vzklikali, "To ni mogoče, to je za sindikat nesprejemljivo."

S tem je bilo jasno, da predsedniku SDTS niso dali mandata, da na pogajanjih sprejme 75-odstotni dodatek v zameno za odstop od referendumске zahteve.

V razpravi so to le ponovili. Prvi, Ciril Sešok iz podjetja Vele, je dejal, da ljudje sprašujejo le to, kdaj bo referendum in kdaj bo nedeljsko delo omejeno. "Če bi sindikat v zameno za to pristal na 75-odstotni dodatek, bi izdal članstvo. Pri naših prizadevanjih nas podpira tudi veliko uglednih direktorjev," je poudaril. Ladislav Rožič, prejšnji vodja sindikalne pogajalske skupine, je povedal, da so v začetku pogajanj zahtevali 130-odstotni dodatek, vendar s tem niso uspeli. Delodajalci so ponujali le žaljivih 60 odstotkov ali 30 tolarjev na uro. Delodajalci so se pogajali podobno kot ameriški predsednik z Iračani. Članstvo pričakuje, da bo sindikat zanj kaj naredil, je zaključil Rožič.

Ladislav Kaluža, novi sekretar SDTS, je dodal, da se od 28. februarja, ko je sindikat v državnem zboru vložil 1000 podpisov v podporo zahtevi za referendum, o omejevanju nedeljskega dela s sindikatom ni nihče hotel niti pogovarjati, kaj šele pogajati. O glavnem vprašanju se torej ni bilo mogoče pogovarjati.

Drago Ivanič iz Potrošnika Murska Sobota je menil, da sta obratovalni čas in večje plačilo za nedeljsko delo dve ločeni vprašanji, ki ju ne gre povezovati.

Obratovalni čas je po njegovem mnenju treba določiti z zakonom, sindikat pa se bo kasneje pogajal o tem, kako naj bo delo plačano. Nevenka Rajhman iz Mercatorja Gorenjska je govorila o tem, kako je obratovalni čas uzakonjen v sosednji Avstriji. "Zamerim politiki, da ob tem vprašanju skuša igrati ping pong s sindikatom in ustavnim sodiščem. Oblast bi to morala urediti z voljo in razumom. Dodatki in nedeljsko delo sta dve ločeni vprašanji," je še dejala.

Lojze Raško je govoril o tem, da se proti nedeljskemu delu bojuje le en sindikat, in to Svobodni. V GZS pa sindikata ne slišijo, saj imajo obvezno članarino. Trgovci ni mogoče primerjati s policisti, gasilci ali medicinskimi sestrami, ki so vedeli, da njihov poklic zahteva tudi nedeljsko delo. Odlaganje in zavlačevanje ima članstvo dovolj in hoče, da sindikat odločno ukrepa.

Po tej kratki razpravi so člani izglasovali dva sklepa. S prvim so zavrnili možnost pogajanj o povečanju dodatkov, z drugim pa zahtevali od ustavnega sodišča, naj presodi, ali je referendumsko vprašanje skladno z ustavo.

Ker se v sindikatu zavedajo, da bodo delodajalci skušali zaposlene na vse načine odvrniti od referendumu, menda bodo tudi odpuščali iz poslovnih razlogov, se bo sindikat za zbiranje podpisov dobro pripravil. Kako bodo delali in kdo bo za kaj odgovoren, bo republiški odbor SDTS odločal na seji 22. aprila.

F. K.

Žrtvam železničarske stavke v spomin

V spomin na v krvi zadušeno stavko železničarjev aprila 1920 so borci in udeleženci NOB Slovenije pri Slovenskih železnicah tudi letos pripravili pred spomenikom žrtvam stavke ob Zaloški cesti v Ljubljani spominsko slovesnost. Ob tej priložnosti je tudi Cvetka Gliha, sekretarka Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, ob spomenik položila venec.

Udeleženci so poudarili, da je pomembno ohranjati spomin na ta mejnik v boju za pravice slovenskih delavcev. Vsakoletna prireditev je tudi poklon žrtvam, ki so zaradi svojih prepričanj izgubile življenje. Takratna skupna država Srbov, Hrvatov in Slovencev je z začasnimi pravilnikom odvzela železničarjem osemurni delavnik, starostno in bolniško zavarovanje ter močno znižala plače. Stavka železničarjev je bila zadušena na krut način, saj je pod streli žandarjev umrlo

13 udeležencev, ranjenih pa jih je bilo preko 40. V kulturnem programu sta sodelovala železničarska godba iz Zidanega Mosta in pevski zbor Tine Rožanc.

M. M.

V Hotelu Larix v Kranjski Gori je bila v začetku tega tedna okrogla miza evropske sindikalne zveze EMCEF o evropskih svetih delavcev (ESD) in širitvi Evropske unije. Poleg predstavnikov EMCEF, ki združuje rudarje, kemične delavce in energetike) so na okrogli mizi sodelovali tudi predstavniki sindikatov držav kandidatk in še nekaterih vzhodnoevropskih držav. Okrogla miza je bila pri nas na pobudo Janeza Justina, predsednika Sindikata KNG.

Mednarodna okrogla miza o evropskih svetih delavcev

Slovenske izkušnje so za druge kandidatke zanimive

Udeleženci so se najprej seznanili s prenosom direktiv v nacionalne zakonodaje. Poročali so tudi o tem, ali so delavci iz posameznih držav že vključeni v ESD.

Predstavniki EMCEF **Reinhard Reibsch** je uvodoma povedal, da bo Evropska unija imela prihodnje leto že 25 članic. Sindikati morajo zaradi tega najti tudi nove oblike medsebojnega sodelovanja in sodelovanja z delodajalci. EMCEF bo sindikatom iz novih članic Evropske unije omogočal različne oblike vplivanja na sprejemanje politike te evropske sindikalne zveze.

O prenosu direktiv o evropskih svetih delavcev v nacionalne zakonodaje je uvodoma govorila **Metka Rokсандić**, izvršna sekretarka ZSSS. Po njenem mnenju daje podlage za vključevanje zaposlenih v ESD tudi revidirana evropska socialna listina, Slovenija jo je ratificirala leta 1999. Po njej so delodajalci zaposlene dolžni obveščati in se z njimi posvetovati.

Slovenija je zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju sprejela že leta 1993. Soupravljanje zaposlenih zahteva tudi leta 1999 sprejeti zakon o varstvu in zdravju pri delu. Še pomembnejši pa je zakon o delovnih razmerjih, ki vsebuje vse evropske direktive. Sprejeli smo tudi zakon o ESD, vendar z njimi še nimamo veliko izkušenj. Rokсандićeva je posebej poudarila, da je ZSSS pri vseh teh predpisih vidno prispevala. Državni uradniki, ki so jih pripravljali, problematike namreč niso poznali.

Omenila je tudi, da so kazni za neizvajanje zakona o ESD nizke in jih delodajalci zaradi tega lahko kršijo brez hudih posledic.

Multinacionalk v Sloveniji uradno nismo prešteli, Rokсандićeva pa meni, da jih imamo kakšnih 30. ESD je malo, najbolj znani so Revozov, Danfossov, Johnsons-Controlsov. V nekaj velikih multinacionalk ESD ni, ker v njih ne deluje ZSSS. Med temi primeri izstopa ISS (čistilni servis) s sedežem na Danskem. Drugače je v Hencklu, ki ima ESD, vendar zaposleni iz bivšega Zlatoroga vanj niso vključeni. Lafargue, ki je večinski lastnik Cementarne Trbovlje, je na pogovoru izrazil pripravljenost za oblikovanje ESD.

Vinko Permaňšek je povedal, da je član ESD v Johnsons-Controlsu, kjer zastopa obrat iz Slovenj Gradca. Sodeluje na vseh sejah, ki so praviloma enkrat letno. Obvezno obravnavajo poslovna poročila in načrte za naprej. Govorijo tudi

Predstavniki Sindikata KNG (z desne) Jože Kozina, Jože Kačič, Marjan Barl, Majda Celcer, Brane Bambič, Matjaž Kajzer in Vinko Permaňšek.

o izboljševanju proizvodnje in produktivnosti. Sam je predlagal, da bi obravnavali tudi vprašanje materialne in socialne varnosti zaposlenih, in predlog je bil sprejet.

Predstavniki slovaškega sindikata je povedal, da so zakon o ESD sprejeli, vendar nimajo z njimi

Vodstvo okrogle mize (drugi z desne Reinhard Reibsch)

še nobenih izkušenj. Podjetij, ki bi jih lahko imela, pa imajo kar nekaj. Nobenih izkušenj z ESD nimajo tudi v Bolgariji in Srbiji.

Poljska je pripravila osnutek zakona o ESD. Imajo tudi nekaj izkušenj, saj tuji lastniki vabijo poljske delavce, da v teh svetih sodelujejo kot opazovalci. Podobno je tudi v Romuniji.

Več izkušenj imajo na Madžarskem, saj je veliko podjetij v tuji lasti. Ugotavljajo, da ESD delajo dobro le tam, kjer so tudi sindikati učinkoviti. Te dni so sprejeli tudi novo delavsko zakonodajo, usklajeno z evropskimi direktivami.

F. K.

Seminar EKS v Budimpešti

Za razvoj socialnega partnerstva v dejavnostih

Evropska konfederacija sindikatov je v začetku aprila v Budimpešti organizirala večdnevni seminar. Na njem so sodelovali tudi predstavniki sindikatov KŽI, SDE, SKEI in podpisani. Seminarja so se udeležili tudi predstavniki Evropske komisije EU, ki so želeli oceniti razvoj socialnega partnerstva v državah kandidatkah.

Po mnenjih poročevalcev so kolektivne pogodbe dejavnosti ključni element plačne politike in kažejo zrelost posameznih socialnih partnerjev. Udeleženci so menili, da bo razvoj mogoče privedel celo do podpisa kolektivnih pogodb dejavnosti na ravni Evropske unije.

Pri usklajevanju plač je treba uporabiti evropsko formulo, kar pomeni upoštevanje inflacije in produktivnosti dela. Konkretna rast plač je seveda odvisna od moči in argumentov pogajalcev in dogovora socialnih partnerjev.

Na seminarju smo ugotovili, da ni niti ene države kandidatke, v kateri bi kolektivne pogodbe sklepala gospodarska zbornica. Celo predstav-

nica Evropske komisije je dejala, da je to nesprejemljivo in da je komisija pripravljena pomagati sindikatom držav kandidatk, da bi določili prave socialne partnerje.

Ker je desetletje drobljenja mnoge sindikate v kandidatkah privedlo na družbeno obrobje, na Madžarskem razmišljajo o zakonu, ki bi povezal in utrdil sindikate. Temelj socialnega partnerstva so lahko le močni in strokovno podkovani sindikati. Če sindikat skuša pridobivati točke le s kritikami drugih sindikatov, sam nima kaj pokazati. Takšne sindikate članstvo množično zapušča.

Po podpisu pristopne pogodbe v Atenah bodo socialni partnerji držav kandidatk lahko sodelovali na plenarnih zasedanjih posameznih komisij pri Evropski komisiji. ZSSS bo kot članica Evropske konfederacije sindikatov izkoristila ponujene možnosti za utrditev na 4. kongresu sprejetih usmeritev.

Brane Mišič

Pogovor z Janezom Vilmanom, predsednikom SKEI na jeseniški lokaciji

»Privatizacija naj bo izvedena s čim manj izgubami delovnih mest«

Z Janezom Vilmanom, dolgoletnim predsednikom SKEI na jeseniški lokaciji, smo se pogovarjali o poslovanju, problemih in prihodnosti jeseniškega jeklarstva ter o sindikalnem delu v tem slovenskem železarskem gigantu.

Jeseniške železarne so že pred leti razpadle na več delov. Kako ti poslujejo danes?

Vilman: Preteklo leto so slovenske železarne zaključile pozitivno, čeprav so se spopadale z ukrepi EU, predvsem na področju predelave debele pločevine. K sreči so bile težave kmalu odpravljene in naše poslovanje spet teče normalno. Z Ameriko ne poslujemo veliko, tako da nas tamkajšnje zadeve ne obremenjujejo pretirano. Je že res, da so v železarstvu, tako kot še marsikje drugje, vzponi in padci normalna stvar. Ciklusi se na vsakih nekaj let obračajo in pomembno je, da preživimo takrat, ko je krivulja čisto na dnu. Pri nas so cilji določeni, vendar se zaradi sprememb na trgu morajo ti prilagajati, saj se recimo trenutno surovine dražijo, cene izdelkov pa ostajajo enake.

Na jeseniški lokaciji so preostale družbe poslovale različno uspešno. Elektrode so doslej boljše rezultate od pričakovanih, Acroni ima tudi letos, kljub hujši okvari, dobiček, prav tako je pozitivna Energetika, invalidsko podjetje SUZ pa se komaj preživlja.

Lastnik Slovenskih železarn je še vedno država. Kaj se bo dogajalo s temi podjetji v bližnji prihodnosti, ko jih čaka lastninjenje?

Vilman: Pred kratkim je bilo prodano podjetje Energetika, in to v dveh delih. En del je kupil italijanski lastnik, drugega pa domačini. Kakšnih zapletov ne pričakujemo, saj je bilo pri prodaji vse narejeno, kot je treba, in odpuščanj delavcev ni bilo.

V Elektrodah se težave z lastništvom vlečejo že dalj časa. Lastnik strojev in nepremičnin je Fiprom v stečaju. Približno 200 zaposlenih dela sicer uspešno, vendar zaradi nerešenih vprašanj prenosa lastništva, plačevanja najemnine Fipromu v stečaju in drugih nerešenih vprašanj ni novih vlaganj in napredka v podjetju. Računamo, da bo ta problem v na-

slednjih treh mesecih rešen in se bo lahko začel postopek lastninjenja Elektrod.

Acroni dela s polno zmogljivostjo in postaja sodobno in uspešno podjetje. Postopki za njegovo lastninjenje so se začeli že lani. Vsak potencialni kupec je moral najprej po ceni 500 evrov odkupiti memorandum, potem podpisati pogodbo o zaupnosti podatkov in do 26. septembra oddati neobvezujočo ponudbo. Komisija za prodajo je izbrala ponudnike za drugi krog. Izbrani so bili trije resni ponudniki, ki so s tem dobili pravico, da pridobivajo dodatne podatke in dokumentacijo od pravnih in finančnih strokovnjakov podjetja. Novi možni kupci morajo sedaj do 18. aprila oddati obvezujočo ponudbo in plačati garancijo, ki znaša deset odstotkov vrednosti kupnine. Kolikšna je ta, mi ni znano, saj so se v javnosti že pojavljali različni podatki in o točnih številkah zdaj ne morem govoriti. Predvidevamo, da bi se lahko pogajanja o prodaji zaključila jeseni, do konca leta pa bi bil lahko Acroni dokončno prodan.

Nekaj več težav je pričakovati pri prodaji invalidskega podjetja SUZ.

Vilman: Res je, bojim se, da država za to podjetje ne bo tako enostavno dobila kupca. Približno 200 zaposlenih dela v zelo slabih pogojih. Obrat je zastarel, prostori slabo ogrevani. Novih vlaganj v razvoj podjetja že predolgo ni bilo, tako se podjetje sicer preživlja, a komaj. Njihovo umiranje na obroke bi lahko rešila le čimprejšnja prodaja dobremu kupcu. Če

se to ne bo zgodilo, bomo morali še dodatno ukrepati in za pomoč prositi tudi ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. SUZ se prodaja v celoti s statusom invalidskega podjetja. Neki interesi za nakup baje že obstajajo, vendar o morebitnih kupcih ne morem reči ničesar, dokler ne bo javnega razpisa.

Pričakujete torej nekaj težav pri prehodu jeseniških železarn v zasebne roke?

Vilman: Predolgo pred lastnjenjem jeseniških železarn je v njih vladal neki status quo, saj razen v Acroniju kakšnih večjih vlaganj ni bilo. Bolj ko se bliža lastninjenje, več je nervoze, pa tudi nekaj kreganja. Tudi številke poslovanja se bodo morale izkazati za pravilne, če bomo hoteli, da se lastninjenje izvede, tako kot želimo. Bojim se, da bo še vroče krvi. Država bo izbrala lastnika, in če ne bo pravi, bomo vsi tolkli po državi, hkrati pa bo slab lastnik pomenil tudi, da bodo ljudje ostali na grbi državi. Meni se zdi najpomembnejše, da bodo novi lastniki poslovali dobro, da bodo zaposleni zadovoljni in da bo čim manj izgub delovnih mest.

Na Jesenicah je brezposelnost velika, kaj pričakujete v prihodnje?

Vilman: Brezposelnost je v našem kraju kar 18-odstotna, z vstopom v EU pa pričakujemo še večjo, saj bodo tedaj brez dela ostali tudi nekateri cariniki, policisti. Problem je v tem, da novih, uspešnih podjetij, ki bi zaposlovala večje število delavcev, praktično ni. Mnogo hal nekaj velike železarne je še vedno praznih, v nekaterih nastajajo trgovski centri. To so sicer tudi nova delovna mesta, toda kdo potrebuje toliko trgovcev, ko je kupna moč naših ljudi vse manjša. Sindikatom tako ni vseeno, če bo prišlo do še več odpuščanj in s tem ogrožanja socialnega in finančnega položaja naših ljudi. Na Jesenicah naši delavci nimajo kakšne velike perspektive za nove službe, občutek pa

imam tudi, da zavod za zaposlovanje nima kakšnih programov za njihovo ponovno zaposlovanje in prekvalifikacijo.

Za kakšne delavce gre, kakšna je njihova starostna in izobrazbena struktura?

Vilman: Naši delavci so dobri, vendar je njihova izobrazbena struktura nizka, starostna pa visoka in ravno v tem je problem. Povprečna starost naših delavcev je čez 40 let, mladih kadrov pa si nismo načrtno vzgojili, kot to delajo ponekod v tujini. V prihodnosti bo tudi v železarstvu vse več potrebe po bolj izobraženih, česar pa na Jesenicah manjka. Mladi se ne odločajo več za te poklice in celo odhajajo z Jesenic.

Železarstvo je nevaren, težek poklic, veliko je verjetno poškodb. Kako se z varnostjo pri delu soočate pri vas?

Vilman: V Acroniju uvajamo nove standarde za ocenjevanja varnosti in zdravja pri delu in eden pomembnejših ciljev uprave v prihodnje je tudi zmanjšanje števila poškodb pri delu. Pogoje dela v podjetju bo treba še modernizirati in to se že dogaja, nekaj smo recimo pospravljali po podjetju. Muči pa nas še vrsto vprašanj, od ekoloških, kot je recimo prah, pa do sodobnih varnostnih ukrepov, ki se uvajajo, in podobno.

Kakšni pa so stiki med sindikati in z upravo?

Vilman: Problemov nimamo, če je denar, če pa ga ni, pa seveda nastajajo. Gospodarski načrti za nas niso skrivnostni in vrata uprave so nam vedno odprta za pojasnila in vprašanja. Imamo tudi redne mesečne sestanke z direktor-

jem, na katerih je pogajalska skupina, sestavljena iz predstavnikov sindikata SKEI in Neodvisnosti. Moram povedati, da vsi dobro sodelujemo, saj je bil to eden mojih najpomembnejših ciljev, ko sem postal predsednik SKEI. V naš sindikat je včlanjenih približno polovico vseh zaposlenih v jenseniških železarnah in trudimo se, da bi jih še pridobili, saj smo sindikati uspeli že močno dvigniti nivo pravic delavcev. Plače imamo nad ravni, določeno s kolektivno pogodbo, imamo tudi dodatno pokojninsko zavarovanje, ki ga plačuje firma, pa zdravstveno v primeru smrti, ki ga plačuje SKEI. Sedaj nas čaka še usklajevanje podjetniške kolektivne pogodbe z novo zakonodajo in dokončen dogovor o izplačilu letošnjega regresa. Višine in načina izplačevanja še nismo dorekli. Delodajalci nam ga namreč ponujajo v dveh delih, in če se bo izvršil odbor sindikata strinjal s ponujenim, bo pogajalska skupina predlog sprejela.

Se kje vendarle zatika?

Vilman: Pri skupnih izhodiščih plačne politike slovenskih železarn še nimamo dokončno potrjenega pravilnika kriterijev in meril za delovno uspešnost in stimulacijo. Nagrajevanje moramo čimprej rešiti v vseh družbah. Sam pa imam še nekaj pomislekov, ki zadevajo dogovor socialnih partnerjev na državnem nivoju lani oktobra, in sicer, da bo vlada v postopke privatizacije podjetij vključevala tudi sindikate in druge predstavnike zaposlenih in da naj bi država podjetja prodajala po zakroženih celotah in ne po delih. Ali bo to res, bo pokazal čas.

Mojca Matoz

Sindikalna lista

April 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. Kilometrini

(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,83
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70
(od 24. 12. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 4. 2. 2003 dalje)	55,02	55,02
(od 18. 2. 2003 dalje)	55,05	55,05
(od 4. 3. 2003 dalje)	54,24	54,24

3. Ločeno življenje*

101.616,00 65.845,00

4. Prenočilne – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2003)

– po SKPGD (na delovni dan) 698,00 698,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

508.082,00 741.240,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca 152.425,00 110.708,00
– ob smrti v ožji družini 76.212,00 –

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002)

103.643,00 103.643,00

5. Zajamčena plača (od 1. 12. 2002)

50.559,00 50.559,00

6. Regres za letni dopust

– socialni partnerji so se dogovorili, da znaša minimalni regres za leto 2003 132.170,00 SIT, kar bo v kratkem objavljeno v uradnem dokumentu 132.170,00 132.170,00
– ali največ 172.956,00

(70 % povprečne slovenske plače)

- * 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.
4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.437 SIT.
5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

Delavčeva tožba

Trajni presežek sem, klošar na cesti, nimam več dela, nimam kaj jesti. Tpel za lepši sem jutri, dan za dnem, zdaj, brez ficka, sam po cesti grem.

Trideset let sem garal kakor pes, hvalili so me, čisto zares. In za vsa ta leta truda in garanja, o preživetju, brezposelni delavec sanja.

Se vodstvo zamenja in nas je preveč, je z mano sto drugih, postalo odveč.

Pomagajte meni, zdaj Vi sindikati, vaš član se po ulicah klati.

Prazne obljube so meni zaman, kaj bo prinesel mi jutrišnji dan. Ko sem delal, sem bil vsaj številka, zdaj le zavržena, suhljata sem bilka.

Moja prazna skleda že dolgo čaka na dobrote, bo kdo spomnil uboge se sirote?

Dragi moji sindikati, da je meni zakone poznati, ne bi zgodile meni se krivce, da kot hlapec iščem si pravice.

Breda Črnčec

V tekstilni obratovalnici Nana v Rogaški Slatini razvijajo socialni dialog

Obratovalnica je lahko uspešna samo, če so zadovoljni delavci in delodajalec

Čprav tekstilna podjetja na Celjskem in v vsej Sloveniji pestijo hude težave, posluje tekstilna obratovalnica Nana iz Rogaške Slatine, ki je v lasti samostojnega podjetnika Josipa Vešligaja, uspešno. Marsikdo se sprašuje, kje so razlogi za to. Odgovor je na dlani: poleg znanja, inovativnosti in preudarnega poslovanja Nana odlikuje tudi razvito socialno partnerstvo. »Socialni dialog med delodajalcem in delavci oziroma njihovim sindikatom je prvi pogoj za uspešno delo in poslovanje, saj je lahko obratovalnica uspešna samo, če so v njej zadovoljni vsi – delavci in delodajalec,« pravi podjetnik Josip Vešligaj. Predsednica podružnice sindikata obrtnih delavcev v obratovalnici Marta Kores pa dodaja, da lahko socialni dialog v obratovalnici dobro poteka samo, če dobro dela sindikat. Zato so v Nani, ki zagotavlja socialno varnost blizu 50 delavcem, vsi zaposleni tudi člani sindikata obrtnih delavcev.

Josip Vešligaj, po poklicu je konfekcijski tehnik, je postal samostojni podjetnik leta 1983. Pred tem je 14 let delal v tovarni Kors, kjer je bil na različnih vodstvenih in vodilnih mestih. »Za samostojno pot sem se odločil, ker kot strokovnjak v podjetju nisem mogel uresničiti svojih zamisli. Takrat je na sprejemanje strokovnih odločitev v podjetjih močno vplivala politika, ogromno dragocenega časa pa smo potratili tudi za brezplodna sestankovanja.« Ker je bilo Vešligaju tega dovolj, je začel s samostojno dejavnostjo, s Korsom pa je še naprej sodeloval kot poslovni partner.

Vsak začetek je težak. Tega se je zavedal tudi Vešligaj, ki je dejavnost začel opravljati s tremi delavkami in štirimi starimi stroji, ki jih je namestil kar v svoji dnevni sobi. »Stroji so bili že tako stari, da smo nenehno trepetali, ali bodo odpovedali.« Kljub temu pa je zaradi prizadevnega dela, znanja, umnega poslovanja obratovalnica iz leta v leto napredovala. »Obratovalnico smo vsakih pet let razširili, najbolj leta 1992, ko je število zaposlenih z 12 poskočilo na 30 delavcev.«

V Nani fluktuacije delavcev skorajda ne poznajo

Zdaj obratovalnica daje delo in kruh blizu 50 delavcem, med katerimi so tudi Vešligajeva hčerka, zet in soproga. Vešligaj ceni tudi delo vseh drugih delavcev, saj se zaveda, da je kakovost dela v obratovalnici odvisna predvsem od njih in njihovega znanja, motiviranosti ter usposobljenosti. Zato skrbi tudi za sistematično izobraževanje in usposabljanje delavcev. Obratovalnica Nana večji del proizvodnje izvozi. Tudi odločitev za izvoz je bila hrabra, saj je moral leta 1992 Vešligaj za to izpeljati veliko investicijo, še predno je sklenil pogodbo s tujim partnerjem. Vendar je tudi v tem primeru podjetnik dokazal, da se je odločil pravilno.

V obratovalnici Nana fluktuacije delavcev skorajda ne poznajo. Podjetje so v minulih dvajsetih letih zapustile samo delavke, ki so se zaradi poroke ali drugih razlogov preselile. Tudi ta podatek veliko pove o odnosih in o razvitosti socialnega dialoga v obratovalnici.

Po besedah Marte Kores prejemajo zaposleni v Nani plače, ki so višje, kot jih določa kolektivna pogodba, kar je dandanes v tekstilni panogi v Sloveniji že redkost. »Poleg tega imamo tudi dober sistem stimulacij, ki delavkam in delavcem omogoča, da zaslužijo bistveno več, kot določa kolektivna pogodba,« pojasnjuje Vešligaj. »Povprečna bruto plača v obratovalnici je decembra lani znašala 144.800 tolarjev, mesečno pa zaposleni dobijo iz naslova regresa za malico, povračila prevoznih stroškov, jubilejnih nagrad in drugih prejemkov v povprečju še 36.000 tolarjev.« Tako je večina proizvodnih delavk in delavcev ob koncu lanskega leta prejela v kuverti skupaj z vsemi materialnimi stroški mesečno od 110.000 do 150.000 tolarjev neto. »To pa je krepko nad povprečjem v panogi. Vsako leto Vešligaj delavcem izplača tudi najvišji možen regres za letni dopust.

»Veseli me, da delavce lahko v okviru možnosti naše poslovalnice za njihovo delo solidno plačujem,« pravi. »Dober delodajalec mo-

Josip Vešligaj se zaveda pomena socialnega dialoga za uspešno poslovanje obratovalnice.

ra skrbeti, da so delavci za svoj trud primerno nagajeni in da so zadovoljni. Brez delavcev naša obratovalnica ne bi imela takšnih rezultatov, kot jih dosega.«

S pomočjo sklada za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih v Žalcu Vešligaj skrbi tudi za dodatno izobraževanje in usposabljanje delavcev. Veliko delavcev se je ob pomoči sklada dokvalificiralo ali prekvalificiralo, mnogi pa so si pridobili tudi višjo stopnjo izobrazbe. Vešligajeva hči je ob pomoči sklada tudi magistrirala. »Znanje je dandanes izjemno pomembno. Morda še najbolj v panogah, ki se srečujejo z razvojnimi težavami,« je prepričan Vešligaj. »V panogah, ki so v krizi, potrebujemo še več znanja kot drugod. Brez znanja krize ni mogoče premagati.«

Podjetnik iz Rogaške Slatine je dosegel cilje, ki si jih je zastavil na začetku svoje samostojne poti, hkrati pa zagotavlja delo in socialno varnost mnogim družinam. »Obratovalnica se je razvila do faze, ko o nadaljnjih širitvah ne razmišljam več,« pravi. Sicer pa o načrtih ne govori rad, saj se bo čez nekaj let odpravil v zaslužni pokoj. »Želim si sicer, da bi obratovalnica uspešno proizvajala in poslovala tudi po moji upokojitvi, vendar pa je to odvisno od odločitve mladih.«

Vešligaj, ki je imel vedno zelo dobre odnose z delavci, se je znašel v položaju, ko ne more z gotovostjo vedeti, ali bodo njegovi nasledniki še naprej poslovali z obratovalnico Nana. Če za to ne bodo imeli interesa, jo bo ob upokojitvi prisiljen zapreti. Če bi do tega morebiti zares prišlo, si bo Vešligaj prizadeval, da bi do delavcev izpolnil vse obveznosti, vključno z izplačilom odpravnine. »To občutim kot svojo moralno odgovornost do sodelavcev, s katerimi smo skupaj razvili obratovalnico,« pravi.

Resnici na ljubo pa je treba reči, da naša davčna zakonodaja Vešligaju pri pripravah na morebitno opustitev dejavnosti ni v pomoč, velja prav nasprotno. Naša davčna zakonodaja samostojnim podjetnikom ne omogoča, da bi varčevali in več let dajali denar na stran za to, da bi v določenem trenutku lahko poravnali svoje obveznosti do delavcev. Dejansko morajo

V obratovalnici Nana so vsi zaposleni člani sindikata.

Marta Kores: Zaposleni prejemo višje plače, kot jih določa kolektivna pogodba.

delodajalci obveznosti do delavcev poravnati iz tekočega poslovanja, kar pa marsikdaj ni lahko. V obratovalnici Nana je denimo začelo veliko delavcev delati pred dvajsetimi leti. Vsi ti delavci so upravičeni do jubilejne nagrade v istem letu, mnogi pa bodo istočasno upravičeni tudi do odpravnine ob upokojitvi. Sedanja davčna zakonodaja Vešligaju ne omogoča, da bi več let zapored varčeval za povečane izdatke za jubilejne nagrade oziroma odpravnine. Zdi se, da avtorji davčne zakonodaje o obveznostih obratovalnic do delavcev sploh niso resno razmišljali. »Če bi nam partner od-

povedal pogodbo, bi morala naša poslovalnica odpustiti večje število delavcev. V tem primeru bi moral plačati od 15 do 16 milijonov tolarjev za odpravnine, vendar mi zakonodaja ne omogoča, da bi se na takšen izreden dogodek pripravljali več let. Po naši davčni zakonodaji ne smem in ne morem rezervirati za takšen primer niti milijona tolarjev,« pojasnjuje Vešligaj.

Opozarja tudi, da so samostojni podjetniki ta čas po naši zakonodaji pravzaprav najmanj zaščiteni kategorija prebivalstva, zato se mladi tako težko odločajo za podjetništvo. »Res je, da so tudi med delodajalci takšni, ki krnijo naš ugled, vendar pa velika večina delodajalcev spoštuje zakonodajo, kolektivne pogodbe in delavce,« pravi. Meni, da država za razvoj samostojnega podjetništva praktično ne naredi veliko, samo davke zna pobirati od tistih, ki jim še uspeva uspešno poslovati.

»Za razvoj prejemo olajšave, za hude čase pa si ne smemo dati nič na stran. To je absurdno,« opozarja.

Sindikata ima v glavnem preventivno funkcijo

Z razvitostjo socialnega dialoga so po besedah Koresove zadovoljni tudi delavci. »Vse težave, ki jih prinaša življenje, rešujejo spora-

zumno in v dogovoru z delodajalcem, zato ima sindikat pravzaprav samo preventivno funkcijo,« pravi. »Naš podjetnik je najboljši tekstilni delodajalec daleč naokoli. Delavcem ni nikoli brnil, da bi se včlanili v sindikat. Nasprotno! Rad vidi da so v sindikatu, saj se tudi sam zaveda pomena spoštovanja delavskih pravic.

Nekatere delavke smo že delale v drugih tekstilnih tovarnah, zato lahko primerjamo delodajalce med seboj. Sama sem že 17 let v obratovalnici Nana. Večina delavk, ki pridejo v našo obratovalnico, v njej tudi ostane. Nobena si ne želi iti ponovno na slabše.«

Ker se sindikat v obratovalnici ne srečuje s kršitvami delavskih pravic, si prizadeva za izobraževanje in usposabljanje delavcev. Pri tej in drugih nalogah tvorno sodeluje z območnim odborom sindikata obrtnih delavcev in še zlasti z njegovim sekretarjem Fortom Turkom. Koresova je tudi članica območnega odbora sindikata obrtnih delavcev v Celju, kjer poskuša pozitivne izkušnje iz obratovalnice Nana prenašati v druga okolja.

Primer obratovalnice Nana je lep primer, kako lahko obratovalnice uspešno poslujejo, če je socialni dialog med delodajalcem in delavci dobro razvit in če si vsi z roko v roki prizadevajo za doseg rezultata.

Tomaž Kšela

Posvetovanje o perspektivah slovenskega gradbeništva in industrije gradbenega materiala

Gradbeništvo se obetajo boljši časi

Na sejmišču v Gornji Radgoni je prejšnji teden potekal 16. mednarodni sejem gradbeništva in gradbenih materialov Megra. Minister za promet Jakob Presečnik je ob otvoritvi sejma dejal, da je bilo gradbeništvo lani v dodani vrednosti slovenskega gospodarstva zastopano s 5,8-odstotnim deležem, v gradbenih podjetjih pa je skupaj delalo več kot 57.000 delavcev. Lani se je v našem gradbeništvo po nekajletnem zatišju zopet začela rast, saj so gradbena pod-

jetja doma in v tujini opravila več gradbenih del kot leto poprej. Napovedi za letošnje leto pa so po Presečnikovih besedah še bolj optimistične, saj bomo za gradnjo, vzdrževanje in upravljanje avtocest porabili 116,5 milijarde tolarjev. Za investicijsko vzdrževanje in gradnjo železniške infrastrukture bo država namenila 7,6 milijarde tolarjev, za državno cestno omrežje pa 14,8 milijarde tolarjev. Določena sredstva bo država namenila tudi za investicije v letalstvo in v poglobljanje tretjega bazena v koprskem pristanišču. Za še hitrejši razvoj gradbeništva pa bodo morala mnoga gradbena podjetja še prevetrili svojo organiziranost in proizvodne programe. Še zlasti se morajo gradbena podjetja bolj specializirati, dvigniti kakovost in povečati izvoz. To pa brez povezovanja v bolj učinkovite sisteme ne bo mogoče.

Na sejmu Megra so pripravili tudi posvet o perspektivah slovenskega gradbeništva in industrije gradbenega materiala. Predsednik Združenja za gradbeništvo in gradbene materiale pri GZS Dušan Černigoj je povedal, da

je bilo lani v gradbeništvo opravljenih skupno za 310 milijard tolarjev različnih del, kar je več kot leto poprej. Največjo rast so dosegli na področju nizkih gradenj, kjer se je obseg del glede na leto poprej povečal kar za 21 odstotkov. Investicije v visoke gradnje pa še vedno zaostajajo za pričakovanji. Večje investicije v stanovanjsko gradnjo se obetajo naslednje leto, ko se bodo sprostila sredstva iz nacionalne stanovanjske varčevalne sheme. Lani se je zaposlenost v slovenskem gradbeništvo povečala za 0,4 odstotka, dodana vrednost pa za dva odstotka. Več so gradbena podjetja gradila tudi v državah na območju bivše Jugoslavije.

Da bi ohranili rast, bo ministrstvo za gospodarstvo pripravilo vrsto ukrepov za izboljšanje položaja v gradbeništvo. Po besedah državnega sekretarja Andreja Šuštaršiča si bo ministrstvo za gospodarstvo prizadevalo zlasti za nadaljevanje cestnega programa, za izgradnjo savskih elektrarn in za obnovo železnic, nadaljevali pa naj bi tudi projekt stanovanjskega varčevanja in spodbujali investicije v turistično infrastrukturo.

Razprava je pokazala, da gradbena podjetja kljub izboljšanju položaja še vedno pestijo številni problemi. Mednje sodi tudi finančna nedisciplinarnost, saj kar 62 odstotkov naročnikov gradbenih del zamuja s plačilom – v povprečju za 32 dni. Nujno bo povečati tudi preglednost javnih naročil in usposobiti dovolj kadrov za nekatere deficitarne poklice v gradbeništvo.

Posvetovanje so sklenili optimistično, saj se gradbinca v naslednjih letih očitno obetajo boljši časi.

Ali lahko vse to pomeni, da so pozivi Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije naleteli na plodna tla, bomo vprašali še njegove funkcionarje.

T. K.

Slovenski gradbeniki bodo morali povečati tudi izvoz.

Sodišče je zavrnilo tožbo zoper območni odbor sindikata obrtnih delavcev za Podravje

Z odškodninskimi tožbami sindikatom ni mogoče zavezati ust

Podjetje za rehabilitacijo in zaposlitev invalidov Bodočnost iz Maribora je oktobra 1998 na okrožnem sodišču v Mariboru vložilo tožbo zoper območni odbor sindikata obrtnih delavcev (SODS) v Podravju, češ da je njegova sekretarka Branka Jurak s svojim delovanjem podjetju povzročila za 2.500.000 tolarjev nematerialne škode. Okrožno sodišče v Mariboru je aprila 2000 tožbeni zahtevek tožeče stranke zavrnilo kot neutemeljen, na kar se je vodstvo podjetja Bodočnost pritožilo. Januarja letos je višje sodišče v Mariboru pritožbo Bodočnosti zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Nepripravljenost za strpen in argumentiran socialni dialog

»V Bodočnosti sem svoje delo, za katero prejemam tudi plačo, opravljala tako, kot v vseh drugih družbah in obratovalnicah na območju Podravja,« pravi sekretarka območnega odbora SODS Branka Jurak. »To pomeni, da sem se v skladu s statutom sindikata zavzemala za krepitev ekonomskega položaja delavcev in za spoštovanje pravic, ki jih delavcem dajejo zakoni in kolektivna pogodba.«

»Sindikalni zaupniki in funkcionarji rešimo večino problemov s pogovori oziroma s pogajanjem z delodajalcem oziroma z vodstvom družbe. V socialnem dialogu se dogovorimo za rešitve, ki zadovoljujejo interese vseh socialnih partnerjev. Tako probleme in spore v podjetjih rešujejo tudi v razvitih državah Evropske unije, kjer je socialni dialog še bolj razvit kot pri nas,« pojasnjuje Jurakova. »V Bodočnosti pa se vodstvo družbe ni bilo pripravljeno pogajati s sindikatom in je vztrajno odklanjalo socialni dialog. Tako denimo nikoli ni prišlo do pogovora med direktorico Bodočnosti, predsednikom sindikata družbe in mano, čeprav je dal sindikat večkrat pobudo za tak pogovor. Takšni pogovori so v drugih družbah nekaj povsem običajnega. Ker socialni dialog v podjetju ni bil mogoč, je bil naš sindikat prisiljen probleme, ki so pestili delavce, reševati preko ustreznih organov pravne države. Kot sekretarka območnega odbora SODS sem bila na kršitve delavskih pravic prisiljena opozarjati inšpekcijo za delo in druge organe, saj se o njihovi odpravi z vodstvom podjetja nisimo mogli pogovoriti. Zato me je zelo presenetilo, ko je vodstvo Bodočnosti vložilo tožbo zoper območni odbor SODS, češ da sem kot njegova strokovna delavka rušila ugled podjetja in mu na ta način po cenah iz leta 1998 prizadejala veliko nematerialne škode.«

V Bodočnosti je bilo leta 1998 zaposlenih okoli 120 delavcev. »Takrat je 2.500.000 tolarjev predstavljalo 55,5 minimalnih neto plač oziroma 38,6 minimalne bruto plače. S tem, ko sem se po zakoniti poti preko pristojnih državnih organov zavzemala za spoštovanje pravic članov sindikata, delavcev in invalidov, ki so prava neuki in ki se sami ne znajo zavzeti za svoje pravice, naj bi povzročila podjetju toliko škode, kot so takrat znašale polmesečne neto plače vseh zaposlenih. To je absurdno!«

Branka Jurak: V sindikatih si prizadevamo za reševanje problemov s socialnim dialogom z delodajalci. Če to ni možno, pa smo prisiljeni poseči po drugih metodah sindikalnega boja, ki so opredeljene v našem statutu.

pravi Jurakova. »Ob tem pa moram poudariti, da sem pristojne organe opozarjala samo na kršitve z zakonom določenih pravic delavcev. Na te kršitve bi pravzaprav moral pristojne organe opozoriti že vsak delavec sam, če bi bil seveda ustrezno pravno podkovan.«

Tožba za plačilo 2.500.000 tolarjev odškodnine

Vodstvo Bodočnosti je območni odbor SODS tožilo, ker naj bi ravnanje njegove strokovne službe podjetju zmanjšalo poslovni ugled in povzročilo nematerialno škodo. V tožbi Bodočnost navaja, da je Jurakova nenapovedano in nenajavljeno vstopila v podjetje in vodila sestaneke z delavci v kovinskem oddelku, kjer je prihajalo do neljubih dogodkov in izjav. Ker sestanek ni bil dogovorjen z upravo in najavljen, pet delavcev tega oddelka tistega dne ni izpolnjevalo svojih delovnih obveznosti in so bili v podjetju disciplinsko kaznovani. Po navedbah vodstva Bodočnosti so delavci v podjetju podpisali socialni sporazum, da dela ne bodo zaustavljali, saj je bilo podjetje takrat v

sanacijskem postopku, nad njim je bila uvedena prisilna poravnava, vključeno pa je bilo tudi v projekt P 11, kar vse je bilo pogoj za ohranitev delovnih mest. Po mnenju vodstva Bodočnosti je v podjetju nastala nematerialna škoda, ko je o omenjenih dogodkih pisala Delavska enotnost. »Takšno ravnanje strokovne službe sindikata je podjetju rušilo ugled, podjetje bi zaradi takšne aktivnosti sindikata, ki bi zapeljale v zastoj vse delavce, lahko pripeljalo v stečaj. Ko je lastnik podjetja izvedel, da delavci tožeče stranke ustavljajo proizvodnjo, je takoj prenehal s finančnimi aktivnostmi,« piše v tožbi.

Bodočnost je strokovni službi sindikata očitala tudi, da je maja 1988 podala prijavo na inšpekcijo za delo in predlog za kazensko ovadbo tožeče stranke. »Po vseh izvajanjih in dokazih delovne inšpekcije sta bila prijava in predlog ovadbe neutemeljena,« piše med drugim v tožbi. »S takšnim dejanjem je točena stranka neupravičeno odrekla spoštovanje in ugled vodstvenemu kadru tožeče stranke v smislu opravljanja delovnih nalog pri tožeči stranki in je bistveno zmanjšala ugled pri še zaposlenih v podjetju.« »Tožeča stranka smatra pisano žalitev za trditve: »zaradi namerne kršitve«, ker smatra, da v skladu z zakonodajo in Ustavo Republike Slovenije, dokler krivda ni dokazana in dejansko stanje razčiščeno zmeraj mora obstajati sum. Pisne trditve tožene stranke so doslej nedokazane in neresnične, obdolžitve in trditve so za tožečo stranko žaljive in ji vsekakor rušijo ugled tudi v bodoče, povzročajo duševne bolečine vodstva, onemogočajo delo, red in disciplino v podjetju, vzbujajo strah in rušijo ugled pri naročnikih in delavcih.«

Vodstvo Bodočnosti je sindikalni strokovni službi očitalo tudi, da je z dopisom žaljivo obdolžila enega od vodstvenih delavcev in mu na ta način povzročila duševne in psihične bolečine, hkrati pa razžalila njegovo dobro ime in sloves, ki ga je užival v podjetju, kjer je vodil 60 delavcev.

Odgovor na tožbo: sindikat je delal v skladu s svojim statutom

Območni odbor SODS je v odgovoru na tožbo zapisal, da tožeča stranka ni dokazala nezakonitosti dela tožene stranke. »Iz statuta sindikata povsem jasne izhaja, da območni odbor zastopa člane sindikata pri uveljavljanju delovnopравниh pravic, izvaja aktivnosti na področju kolektivnih pogodb in varstva delavcev v zvezi s pogoji dela, nadzoruje izvajanje določil kolektivne pogodbe ter v primerih kršitve le-teh sproža ustrezne postopke, izvaja oblike in metode sindikalnega boja, vključno s stavko.«

V odgovoru na tožbo območni odbor navaja tudi, da je trditve o nenajavljenem in nana-povedanem vstopu Jurakove v Bodočnost v ce-

Sindikat KŽI podpisal sporazum s sindikatom BiH

Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije je kot član svetovnega združenja sindikatov IUL in evropske organizacije EFFAT že vse od razpada Jugoslavije sodeloval s sindikatom te dejavnosti na območju Bosne in Hercegovine.

Naše sodelovanje je bilo do nedavnega omejeno predvsem na projekte mednarodnih institucij. Zaradi oživljanja gospodarskega sodelovanja med obema državama pa smo se začeli dogovarjati tudi o izobraževanju kadrov, vzpostavljanju partnerskih odnosov med delodajalci in delojemalci v mešanih podjetjih in izmenjavi sindikalnih izkušenj na drugih področjih.

Da bi naše sodelovanje še izboljšali, smo

7. aprila v Sarajevu podpisali sporazum o medsebojnem sodelovanju. Podpisu sporazuma so prisostvovali tudi številni ugledni gospodarstveniki in politiki. Podpis so med drugim pozdravili predsednik zveze sindikatov BiH, sekretar veleposlaništva Slovenije in župan mesta Sarajeva.

Po podpisu sporazuma smo člani delegacije opravili številne razgovore z predstavniki delavcev v BiH, se poklonili žrtvam vojnih grozodejstev v Srebrenici in v Tuzli, sodelovali na okrogli mizi o nameranih re-

vizijah lastninjenja. Kratek obisk, prvi po razpadu Jugoslavije, smo zaključili z željo po učinkovitem medsebojnem sodelovanju.

Srečko Čater, predsednik Sindikata KŽI

Branka Jurak nova sekretarka območne organizacije ZSSS v Podravju

Člani konference območne organizacije ZSSS v Podravju so konec prejšnjega tedna za novo sekretarko območne organizacije izvolili Branko Jurak.

To funkcijo bo opravljala do 31. decembra oziroma do reorganizacije območnih organizacij ZSSS v vsej Sloveniji. Jurakova bo zamenjala dosedanjo dolgoletno sekretarko Vekoslavo Krašovec, ki je na začetku marca nepreklicno odstopila. Krašovčeva bo še naprej opravljala strokovna dela v območni organizaciji.

zaupali svoje tegobe. V našem glasilu je bila tudi objavljena vest, da so člani sindikata obrtnih delavcev v podjetju Bodočnost podpisali peticijo, s katero zahtevajo razrešitev dosedanjega sindikalnega predsednika in obenem terjajo, naj njihove interese v podjetju uveljavlja Branka Jurak. Razlog nespornost sekretarke območnega odbora sindikata in direktorice tožeče stranke prav gotovo ne more biti v vložiti tožbe. Očitno je, da tožeča stranka poskuša izvrševati pritisk nad toženo stranko, da bi prenehala opravljati svoje naloge in izvrševati svoje dolžnosti v skladu s statutom, kar pa so seveda računani brez krčmarja, računani brez vsake podlage in kažejo te tendence samo na poskus diskvalifikacije tožene stranke.

»Tudi navajanja, da bi z dejanji, ki so opisana v tožbi, lahko bila povzročena nematerialna škoda, saj naj bi pripeljala do zastoja proizvodnje in posledičnega stečaja, so v celoti izmišljena in neresnična, saj je zoper tožečo stranko že bil uveden postopek prisilne poravnave in se je v času, ko je bil opravljen razgovor z delavci s strani sindikata, že nahajala v velikih likvidnostnih težavah. Tudi navajanje tožnika, da je bila prijava na inšpekciji za delo in predlog za kazensko ovadbo s strani inšpekcijske službe zavrnjena, je neresnična. Zoper tožnika teče več postopkov pred inšpekcijskimi službami in niti eden še ni zaključen. Če sindikat kot zaščitnik delavcev meni, da so kršene določene delovnopravne norme, za to svojo prijavo ne more niti materialno niti moralno odgovarjati. Gre za pravico sindikata, ki je zastopnik delavcev in ne gre za vse zveličavno pravico delodajalca, da lahko z delavci pač počne, kar mu je ljubo,« je območni odbor sindikata januarja 1999 zapisal v odgovoru na tožbo.

Stroške pravde bo moral poravnati tožnik

V obrazložitvi sodbe piše, da je sodišče dopustilo izvedbo listinskih dokazov. Glede na dejstvo, da je tožeča stranka zahtevala denarno odškodnino zaradi povzročene nematerialne škode. Sodišče se je moralo najprej ukvarjati s vprašanjem, ali so izpolnjene predpostavke za odškodninsko odgovornost za nematerialno

škodo in ali je mogoče pravni osebi priznati odškodnino za povzročeno škodo po 200. členu zakona o obligacijskih razmerjih. Na podlagi prvega odstavka tega člena sodišče prisodi odškodnino za pretrpljene telesne bolečine, za pretrpljene duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, skazenosti, razžalitve dobrega imena in časti ali okrnitve svobode ali pravic osebnosti ali smrti bližnjega in za strah, če spozna, da okoliščine primera to opravičujejo. Sodišče je ugotovilo, da pravna oseba ne more biti subjekt vseh omejenih osebnostnih pravic, temveč le tistih, ki so združljive z značilnostmi pravne osebe. To pa so tiste osebnostne pravice, ki pravni osebi omogočajo, da v družbi opravlja funkcijo, zaradi katere je bila ustanovljena. Ker pravni osebi ni mogoče priznati občutkov zaradi pretrpljenih duševnih bolečin in drugih podobnih občutkov, ji tudi odškodnine za negotno škodo ni mogoče prisoditi. Sodišče se na podlagi tega ni ukvarjalo z ugotavljanjem, ali je tožena stranka nedovoljeno posegala v osebnostne pravice tožeče stranke, temveč je tožbo zavrnilo in Bodočnosti naložilo, da mora območnemu odboru sindikata obrtnih delavcev plačati 106.814 tolarjev pravnih stroškov.

Bodočnost se je na sodbo sicer pritožila na Višje sodišče v Mariboru, vendar je le-to pritožbo zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

»Čeprav je postopek pred sodiščem trajal več kot štiri leta, sem sodbo doživela kot zadoščenje in kot potrditev tega, da sindikatu tudi z odškodninskimi tožbami ni mogoče zapreti ust ter mu preprečiti, da bi v skladu s svojim statutom zastopal delavce in se boril za njihove pravice,« pravi Jurakova. »Območni odbor tega sindikata v Podravju se bo tudi v bodoče v skladu s statutom dosledno zavzemal za tiste pravice svojih članov, ki jim jih dajejo zakoni in kolektivne pogodbe. Tako kot doslej si bomo tudi v bodoče probleme prizadevali reševati v strpnem socialnem dialogu z delodajalci. Če to ne bo mogoče, pa bomo prisiljeni poseči tudi bo drugih metodah sindikalnega boja, ki so opredeljene v našem statutu.«

loti neresnična. Jurakova je 21. maja 1997 ob 8.39 uri direktorico Bodočnosti po faksu obvestila, da bo ob 13. uri obiskala delavce v družbi, saj jo je za pomoč zaprosil sindikalni zastopnik v družbi, ker se je bal da bo zaradi nezadovoljstva delavcev prišlo do nenapovedane in neorganizirane stavke.

Kakor piše v odgovoru na tožbo, je Jurakova preprečila stavko, ki so jo hoteli delavci organizirati v nasprotju z določili zakona o stavki in splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. »Tožena stranka je s svojim strokovnim delom preprečila hude posledice pri toženi stranki, preprečila je škodo, sedaj pa jo za nagrado tožeča stranka toži zaradi nematerialne škode. V danem primeru gre predvsem za neke vrste maščevanja, in to posebnega maščevanja, ki ga želi očitno nekdo doseči pri tožeči stranki, saj sindikat obrtnih delavcev opozarja neprestano tako delovno inšpekcijo kot ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve o problematičnem položaju delavcev pri tožeči stranki in tudi seveda o morebitnih kršitvah pravic delavcev v skladu z delovnopravno zakonodajo. Zoper tožečo stranko je tožena stranka vložila tudi vrsto tožb na Delovno sodišče v Mariboru in prav gotovo je tudi eden razlogov vložiti predmetne tožbe v časopisnih člankih objavljenih v Novi Delavski enotnosti, in to z naslovi »So delavci zares nenapovedano stavkali, ker so se pogovorili s svojim sindikalnim zastopnikom in mu odkrito

Humoreska

»Joj, grozno,« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzdihnil rezkar Vili. »Zelo sem zaskrbljen.«

»Kaj te tako skrbi, Tone?« je radovedno povprašal mizar Tone. »Pa te menda ja ni tvoja ta stara dala na čevelj?«

»Ah, ne omenjaj takšnih malenkosti, kot so ženske!« je vzkliknil Vili. »Zaskrbljen sem zaradi mnogo bolj usodnih stvari!«

»Kaj pa je na tem svetu lahko se bolj usodno od žensk?« je presenečeno povprašal kurir Peter. »Morda pa je Vili zaskrbljen, ker ima težave z več ženskami hkrati?«

»Lepo vas prosim, nehajte govoriti o babnicah,« je nervozno odvrnil Vili. »Ali ne vidite, da je ogrožena naša država?«

»Kdo je ogrožen?« je presenečeno povprašal Tone in skomignil z rameni. »Naša država?«

»Fantje, kaj ste slepi? Ali ne vidite, kaj se dogaja?« je razburjeno odvrnil Vili. »Naša mlada država je ogrožena in poka po vseh šivih, mi pa sedimo tukaj križem rok in nič ne ukrenemo. To je grozno!«

»Dobro, Vili! Nehaj nas strašiti,« je dejal Tone. »Če je naša država zares ogrožena, nam raje povej, kdo ali kaj jo ogroža.«

»Falcon!« je dahnil Vili.

»Kakšen f.f.alcon hudiča?« je presenečeno povprašal Tone.

»Letalo falcon vendar,« je pojasnil Vili.

»Presneto letalo falcon!« je zarobantil Tone. »Ali nas bo napadlo?«

»Ne, cepec!« je vzkliknil Vili. »Naša vlada ga namerava prodati!«

»Aha, sedaj pa se spomnim,« je dejal Tone in se popraskal za ušesom.

»Govoriya o tistem letalu falcon, ki ga je lani naša vlada za drag denar kupila! Če ga zdaj želi prodati, ne vidim v tem prav nič slabega. Samo to lahko rečem, da je naše ministre končno srečala pamet.«

»Joj, joj,« je vzdihnil Vili. »Tone, kakor kaže, si že popolnoma pozabil, na kaj so naši ministri lani ob nakupu izjemno dragega vladnega letala opozarjali.«

»Tega pa se zares ne spomnim več,« je zamahnil z roko Tone.

»Pojasnjevali so, da ima vsaka prava država svoje letalo. Trdili so, da država, ki nima svojega letala, v sodobnem svetu nič ne velja. Opozarjali so nas, da se morajo najvišji državni predstavniki voziti z lastnim letalom tako zaradi ugleda države kakor zaradi lastne varnosti. To še posebej velja za prekoceanske polete. In še in še bi lahko našteval za državo pomembne razloge, ki so narekovali nakup falcona,« je razburjeno dejal Vili.

»Ah, Vili! Nehaj se razburjati in govoriti kozlarije,« se je v pogovor vključil skladiščnik Rudi. »Hvala bogu, da se je naša vlada odločila prodati falcon, saj ga Slovenija zares ne potrebuje!«

»Kako pa bodo naši ministri potovali na državniške obiske v Trst, na Dunaj in v Bruselj? Ali mislite, da se bodo vozili tja z vlakom?« ni pustil Vili.

»Ah, Vili, nehaj!« je zamahnil z roko Rudi. »Tudi najvišji predstavniki večjih in bogatejših držav potujejo z rednimi letalskimi linijami, pa še nobenemu ni padla krona z glave.«

»Fantje, vi očitno po televiziji niste videli, kakšno letalo je falcon in

kako čudovito notranjo opremo ima,« je vztrajal pri svojem Vili. »Povem vam, da je falcon lepši celo od novega avtomobila, ki so ga kupili za našega novega predsednika. Povem vam, da je pravi cukrček! Od takšnega cukrčka se človek ne loči lahko.«

»To samo govori v prid njegovi prodaji,« je dejal Tone. »Takšnega luksuznega in dragega letala Slovenija zares ne potrebuje. Vili, čudi me, da tudi ti ne uvidiš tega.«

»Česa ne uvidim?« je razburjeno povprašal Vili.

»Tega, da Slovenija falcona ne potrebuje!« je odvrnil Tone.

»Kdo pa pravi, da jaz mislim, da Slovenija potrebuje tako luksuzno letalo?« je nejevoljno dejal Vili. »Ali sem morda kdaj rek, da Slovenija falcon potrebuje. Saj vem, da je bil njegov nakup največja neumnost, kar si jih je privoščila naša vlada!«

»Zakaj pa potem nasprotuješ njegovi prodaji?« je presenečeno povprašal Rudi.

»Kdo pa pravi, da nasprotujem prodaji falcona,« je še bolj nejevoljno dejal Vili. »Ali sem morda kdaj kaj takšnega rek?«

»To ne,« je dejal Rudi. »Samo zaskrbljen si zaradi prodaje falcona in nas strašiš, da je država zaradi tega ogrožena!«

»Ah, fantje, vi pa se na politiko zares nič ne spoznate in nič ne razumete,« je vzdihnil Vili. »Država ni ogrožena zaradi tega, ker želi vlada prodati falcon. Res je ravno nasprotno. Dejstvo, da želi vlada prodati svojo ljubljeno luksuzno letalo, kaže, da je proračunsko stanje katastrofalno in da država poka že po vseh šivih!«

»Ne razumem najbolje?« je previdno povprašal Tone. »Kako to misliš?«

»Fantje, ali ne razumete, da naši ministri prodajajo svojo najljubšo igračko,« je pojasnil Vili. »Saj naše politike vsi dobro poznamo in vemo, kakšni so! Raje kot svojo igračko, za nakup katere so lani žrtvovali celo svoj ugled, bi prodali vse v Sloveniji – z nami vred. Samo dejstvo, da so začeli prodajati falcon, kaže na to, da državi in njim tokrat zares teče voda v grlo!«

»Hm, hm, hm,« smo začeli vsi zamišljeno prikimavati. »Torej naša vlada falcon prodaja v skrajni sili – tako kot nekažno družinsko srebrnino?«

»Družinsko srebrnino je naša vlada že zdavnaj prodala!« je dejal Vili. »Zdaj prodaja falcon kot svojo najljubšo igračko, ki jo otroci dajo iz rok samo, če so v to prisiljeni!«

»Ojoj, potem pa so stvari zares postale resne!« smo vzdihnili eden za drugim. »Očitno je luknja v državnem proračunu še mnogo večja, kot nam je vlada pripravljena priznati.«

Kdo ve, kako dolgo bi še klepetali o prodaji falcona, če ne bi ravno v tistem trenutku s polno skledo ričeta za repete skozi nihajna vrata iz kuhinje pridrvela kuharica Špela.

»Če bi jaz bila na čelu naše vlade, falcona že ne bi prodala!« je energično dejala Špela.

»Zakaj pa ne?« smo presenečeno povprašali vsi v en glas.

»Če so naši politiki državo zares pripeljali v položaj, da poka po vseh šivih, potem vlada takšno letalo, kot je falcon, nujno potrebuje! Nikoli se namreč ne ve, kdaj bo morala spokati kufre in z njim pobegniti na Havaje!«

Piše: Tomaz Kšela

Iz dnevnika delavca Jožeta

Prodaja falcona

Seje republiškega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije prejšnji četrtek se je udeležil tudi Jože Kovač, sekretar združenja pri GZS. K besedi se ni oglasil, je pa Ladislavu Kaluži, novemu sekretarju sindikata, dal roko. Je v tem znak boljših odnosov med srditimi nasprotnikom, pokončnim sindikatom in mogočnimi trgovci?

Trimčkanje

»Ali misliš, da se boš pomladil, če boš cele dneve trimčkal?«

»To ne, saj se ure ne da pognati nazaj – lahko pa jo navijem!«

Obraba

»Ali se ti ne zdi, da za svoja zrela leta malce preveč menjavaš moške?«

»Ah, saj veš, da je vsako stvar boljše obrabiti kot sploh ne uporabljati!«

Presenečenje

»Draga, petdeset let sva že poročena, pa te še nisem videl tako razburjeno. Kaj se je zgodilo?«

»Pomisli, danes zjutraj sem v svojih laseh opazila črn las.«

»To še ni nič! Jaz sem včeraj las opazil na svoji glavi!«

Prikolica v Banovcih čaka na prve obrtne delavce

Območni odbor sindikata obrtnih delavcev (SODS) v Podravju je pred kratkim za svoje člane kupil počitniško prikolico, ki so jo namestili v Terme Banovci. Zanj so odšteli okoli milijon tolarjev. Cene dopustovanja bodo seveda sindikalne, saj bo najemnina za prikolico z petimi ležišči 4000 tolarjev. V ce-

no so vključene tudi karte za kopanje v Banovcih.

V območni odbor SODS je povezanih preko 2000 članov. Ker delavci v obrti niso organizirani v sindikate družb, plačujejo vsi člani na območju članarino na en račun. Ker z njo skrbno gospodarijo, so lahko kupili počitniško prikolico, ki bo mnogim članom SODS in njihovim družinskim članom polepšala dopustniške dni.

Za oddajanje prikolice bo skrbela pooblaščen organizacija, rezervacije sprejemajo na sedežu območnega odbora SODS v Neratovi 4 v Mariboru, tel. 02/23 48 314. Prikolico bodo začeli dajati v najem za prvomajске praznike.

T. K.

Počitnice v Termah Ptuj

Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije (Stupis) razpisuje letovanje v apartmaju v Termah Ptuj za sezono 2003–2004.

Apartment je primeren za največ štiri osebe.

Za zainteresirani člani Stupisa se lahko prijavijo za sedemdnevno bivanje (izmena ob sobotah). Če se ne bo prijavilo dovolj članov Stupisa, bo apartma na razpolago tudi članom drugih sindikatov iz ZSSS.

Cena dnevnega bivanja za člane Stupisa je 4000 tolarjev. Za druge je cena 5000, k čemur je treba prišteti še DDV. V ceno so vštete tri kopalne karte.

Prijavnice – dobite jih pri predsedniku sindikata v podjetju ali na območni organizaciji ZSSS – pošljite do 9. maja na naslov Stupis, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, ali po faksu 01/3000-850.

Lučke za naše ljubčke!

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica je v skrbi za svetlejšo prihodnost naših najmlajših slovenskim porodničnicam podarila posebne luči za zdravljenje novorojenčkov z zlatenico. Da bo našim ljubčkom zdravje žarelo z lic!

brezplačen telefon 080 20 60,
www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d. v. z.

Jaz zate, ti zame.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d. v. z., Mala ulica 5, Ljubljana

PTICE SLOVENIJE – UJEDE

PTICE SLOVENIJE – UJEDE																		
Avtor: Rudi Murn	PIHALNI INSTRUMENT	STROKOVNJAK ZA OBNOVO UMETNIN	ŽOGA ZUNAJ IGRISCA	NAVEDNICE	ZNAK ZA MNOŽENJE													
FRANC. DENARNA ENOTA						IVO RIBIČ	ŠVICAR. PISATELJ (GOT-FRIED)	MALAJ-SKA BLAZ-NOST	Nagrada križanka št. 15	KONJSKA SILA MESTECE V DALM.	1	2	RAZJEDA, KI JO POVZROČ. SPOLNE BOLEZNI	ANTON SOVRE	ZORANA ZEMLJA	IZRAEL. LJUDSKA SKUP-SČINA	PREBI-VALK A GRŠKEGA GL. MESTA	
SLOV. GLEDAL. IGRALKA (ANČKA)									KOBRA									
LAPOTNA VRTNA CVETICA																		
VENO TAUFER			ETIČNOST REKA V S. AMER. S SLAPOVI															
VOJAŠKO OKLOPNO VOZILO						ROMULOV BRAT ENAKI CRKI			POBIRALEC INKASA ODLOG PLAČILA									
LETALO						OČALA Z DRŽAJEM ANTON CEHOV								AM. FILM. IGRALEC MARVIN				
Nova Delavska enotnost	ŽENSKÉ, KI KAJ RAVNAJO SEST. DEL STARO-SLOVAN. KNEŽEVIN								PTIČ SEV. MORIJ KRAP (ZASTAR.)					SENO	KOSITER OBČUTEK MORALNE VREDNOSTI			
ORODJE ZA ŽAGANJE						AKO GORSKI REŠEVAL-NI COLN		SKOPJE VPLIV NA KOGA, DA NI VEČ ŽALOSTEN			MLADI SAMEC							
UTA-JITEV						ODPRTINA V KRAS-KIH TLEH RADON				SEZNAM TISKOVNIH NAPAK OWEN ROBERT								
POVRT-NINA				KRANJ			TIROLSKA (ORIG.) ZMIKAVT							VRAZ STANKO VRTENJE TELOVADCA			GORO-TVORNO GIBANJE ROKADA	
NADAV				INTER-PRET														
						FINSKI PISATELJ (JUHAN)				VREDNO-STNI PAPIR KOBALT VARŠČINA				IVO JAN	GR. ČRKA ZNAMENI-TI AVSTR. DIRIGENT			
						TANTAL		ANDREJ KURENT DESNJ PRI-TOK NILA			MADŽAR. KONJSKI PASTIR ČRT KANONI							
						PETER SRAKAR	VOJAŠKI OBRAMB-NI NASIPI	S. AMER. INDIJANEC VRSTA PESMI						LOV POLOŽAJ PRI JOGI		ŠOLSKA OCENA LILI NOVY		
						3												
						4					SL. SLIKAR (FRANCE) NORD. BOGINJA							
						SAMOZA-DOVO-LJEVANJE											IVAN TAVČAR	
						ANGL. NASLOV ZA VIŠJEGA PLENIČA			PEVEC PLESTE-NJAK					NORDIJSKI BOGOVI				
						IGRALKA RINA			KARENINA					PERJE PRI REPI				

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 15 (17. 4. 2003):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 5. maja 2003.**

Pravilna rešitev gesel iz 13. številke Nove Delavske enotnosti: 1. KORENJE, 2. BALETKE, 3. KAKTUS, 4. IGRA NARAVE, 5. STRAŠILI. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Janko Simonič**, Zrkovci 82, 2000 Maribor.